ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ - Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Τεύχος 168, Ιανουάριος 2010

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Η απασχόληση στην Ελλάδα απειλείται πολύ περισσότερο από την οικονομική πολιτική ύφεσης και μετακύλισης του βάρους της οικονομικής κρίσης στους εργαζόμενους, παρά από τις κινέζικες εισαγωγές. Από την σύνθεση δε των κινεζικών εξαγωγών στην Ελλάδα προκύπτει ότι μια πολιτική υποκατάστασης των εισαγωγών αυτών δεν θα είχε νόημα. Αντίθετα, εντυπωσιακή είναι η υστέρηση των ελληνικών εξαγωγών (αγαθών και υπηρεσιών) και ιδιαιτέρως του τουρισμού, προς την Κίνα, λαμβάνοντας υπόψη τις δυνατότητες των Ελλήνων παραγωγών και του μεγέθους της κινεζικής αγοράς. Επομένως η ενίσχυση των ελληνικών εξαγωγών πρέπει να αποτελεί τον στόχο ώστε να ανατραπεί και να υπερκαλυφθεί η, ούτως ή άλλως, μικρή επίπτωση στην απασχόληση από το εμπόριο με την Κίνα. Στο παρόν τεύχος της ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ, παρουσιάζεται άρθρο για τις οικονομικές και εμπορικές σχέσεις της Ελλάδας με την Κίνα, καθώς επίσης άρθρο για την ρουμάνικη οικονομία και τις εμπορικές και οικονομικές σχέσεις με την Ελλάδα. Τέλος, παρουσιάζονται οι δραστηριότητες του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ το τελευταίο διάστημα.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ • ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ

ΕΚΔΟΤΗΣ: Γιάννης Παναγόπουλος
ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ: Σάββας Ρομπόλης, Γιάννης Κουζής, Πέτρος Λινάρδος - Ρυλμόν, Βασίλης Παπαδόγαμβρος
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ: Σάββας Ρομπόλης
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ: Γ. Κολλιάς, Δ. Κατσορίδας
ΓΡΑΦΕΙΑ: Ιουλιανού 24 Αθήνα, Τηλ: 210 8202247, Fax: 210 8202202
ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ: www.inegsee.gr • **ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:** vpetrak@inegsee.gr
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ: ΚΑΜΠΥΛΗ, Αντιγόνης 60, Τηλ: 210 5156820, Fax: 210 5156811

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΚΙΝΑΣ

του Σπύρου Χρυσανθόπουλου

1. Διμερές εμπόριο Ε.Ε.- Κίνας

Οι περισσότερες **ευρωπαϊκές χώρες** απέκτησαν διπλωματικές σχέσεις με το Πεκίνο τη δεκαετία του ’70 (με εξαίρεση τις χώρες της ανατολικής Ευρώπης οι οποίες, λόγω της σινο-σοβιετικής ψυχρότητας, απέκτησαν σχέσεις μετά το 1990). Μέχρι και τη δεκαετία του ’90, οι διμερείς επαφές ήταν αποσπασματικές και το εμπόριο περιορισμένο. Η βάση του θεσμικού πλαισίου που διέπει τις διμερείς εμπορικές και οικονομικές σχέσεις Ε.Ε. - Κίνας είναι η συμφωνία Εμπορικής και Οικονομικής Συνεργασίας του 1985. Μάλιστα, από την ένταξη της Κίνας στον Παγκόσμιο Οργανισμού Εμπορίου, το 2001, η Ε.Ε. εξελίχθηκε σε έναν από τους σημαντικότερους εταίρους της. Προκειμένου να αναπτυχθούν περαιτέρω οι σχέσεις των δύο πλευρών βρίσκονται σε εξέλιξη διαπραγματεύσεις, ώστε να υπογραφεί μία νέα Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης και Συνεργασίας.

Πίνακας 1.: Εμπόριο αγαθών Ε.Ε. με Κίνα

ΕΤΟΣ	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ %	ΣΥΝΟΛ. ΕΙΣΑΓ. Ε.Ε. %	ΕΞΑΓΩΓΕΣ	ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ %	ΣΥΝΟΛ. ΕΞΑΓ. Ε.Ε. %	ΙΣΟΖΥΓΙΟ	ΟΓΚΟΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ
2003	106.220		11,36	41.473		4,77	-64.747	147.693
2004	128.692	21,2	12,52	48.376	16,6	5,08	-80.316	177.068
2005	160.358	24,6	13,59	51.869	7,2	4,92	-108.488	212.227
2006	194.877	21,5	14,42	63.806	23,0	5,50	-131.071	258.683
2007	230.836	18,5	16,23	71.675	12,3	5,79	-159.161	302.510
2008	247.695	7,3	16,00	78.428	9,4	6,00	-169.267	326.123

Πηγή: Eurostat.

Το 2008, η Κίνα αναδείχθηκε σε δεύτερο, σε όγκο συναλλαγών, εμπορικό εταίρο της Ε.Ε. Το διάστημα 2000 - 2008 ο όγκος εμπορίου Ελλάδος - Κίνας τριπλασιάστηκε και το μερίδιο της Κίνας στο εξωτερικό εμπόριο αγαθών της Ε.Ε. διπλασιάστηκε. Στη περίοδο 2000-2008 η Ε.Ε. εμφανίζει εμπορικό έλλειμμα με τη Κίνα, το οποίο από 49 δις € το 2000 ανήλθε στα 169 δις € το 2008.

Το προηγούμενο έτος οι σημαντικότερες εξαγωγές της Ε.Ε. προς τη Κίνα αποτελούνταν από μηχανήματα, αεροσκάφη και οχήματα κατά 60% και μεταποιημένα προϊόντα κατά 30%. Στις εισαγωγές κυριαρχούν περισσότερο καταναλωτικά προϊόντα.

Το συνολικό διμερές εμπόριο κυριαρχείται από τη κατηγορία των βιομηχανοποιημένων προϊόντων (94%), ενώ ο πρωτογενής τομέας κινείται σε χαμηλά επίπεδα.

Πίνακας 2: Εμπόριο αγαθών Ε.Ε - 27 με Κίνα

	ΕΞΑΓΩΓΕΣ					ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ					ΙΣΟΖΥΓΙΟ				
	2000	2008	Μεταβ. (00-08) %	2000 %	2008 %	2000	2008	Μεταβ. (00-08) %	2000 %	2008 %	2000	2008	Μεταβ. (00-08) %	2000 %	2008 %
Σύνολο	25.869	78.428	203,2	100,0	100,0	74.632	247.695	231,9	100,0	100,0	-48.768	-169.267	247,1	100,0	100,0
Πρωτογενή Προϊόντα	2.018	6.859	239,9	7,8	8,7	3.498	7.444	112,8	4,7	3,0	-1.480	-584	-60,5	**3,0**	**0,3**
Τρόφιμα και ποτά	439	1.327	202,3	1,7	1,7	1.525	3.558	133,3	2,0	1,4	-1.086	-2.231	105,4	2,2	1,3
Πρώτες Ύλες	1.417	5.342	277,0	5,5	6,8	1.571	2.937	87,0	2,1	1,2	-154	2.404	-1.661,0	0,3	-1,4
Ενέργεια	162	191	17,9	0,6	0,2	402	948	135,8	0,5	0,4	-239	-758	217,2	0,5	0,4
Βιομηχανικά προϊόντα	23.234	69.398	198,7	89,8	88,5	70.611	239.183	238,7	94,6	**96,6**	**-47.376**	**-169.785**	**258,4**	**97,1**	**100,3**
Χημικά	2.421	8.490	250,7	9,4	10,8	2.805	9.281	230,9	3,8	3,7	-385	-792	105,7	0,8	0,5
Μηχανήματα και Οχήματα	16.528	46.574	181,8	63,9	59,4	27.739	114.677	313,4	37,2	46,3	-11.211	-68.102	507,5	23,0	40,2
Άλλα βιομηχανικά προϊόντα	4.285	14.334	234,5	16,6	18,3	40.066	115.225	187,6	53,7	46,5	-35.781	-100.891	182,0	73,4	59,6
Άλλα προϊόντα	611	2.171	255,3	2,4	2,8	524	1.068	103,8	0,7	0,4	87	1.103	1.167,8	-0,2	-0,7

Πηγή: Eurostat.

2. Διμερές εμπόριο Ελλάδος - Κίνας.

Οι **διμερείς** εμπορικές και οικονομικές σχέσεις Ελλάδας - Κίνας ξεκινούν από τις αρχές της δεκαετίας του ’70, όταν υπογράφηκε ένα ευρύ πλαίσιο συμφωνιών διμερούς συνεργασίας. Οι εμπορικές συναλλαγές την περίοδο αυτή ήταν αμελητέες, της τάξης των 1,6 εκ. δολάρια. Ουσιαστικές εμπορικές σχέσεις άρχισαν να αναπτύσσονται μετά τη δεκαετία του ’90 και εντάθηκαν μετά το 2005 με τη κοινή δήλωση συνολικής στρατηγικής εταιρικής σχέσης Ελλάδας - Κίνας.

Η αύξηση του όγκου του διμερούς εμπορίου ανάμεσα στις δύο χώρες, κυρίως μετά το 2006, είναι εντυπωσιακή. Τη τελευταία δεκαετία οι εξαγωγές της Κίνας προς την Ελλάδα αυξήθηκαν από 523 εκ.€, σε 3,3 δις€, ενώ αυτές από την Ελλάδα στη Κίνα από 18 εκ.€, σε 104 εκ.€.

Η επέκταση του διμερούς εμπορίου, με το άνοιγμα των αγορών της Κίνας, όχι μόνο δεν έλυσε το οικονομικό πρόβλημα της Ελλάδος, όπως διατείνονταν πολλοί στο παρελθόν, αντίθετα είναι προφανές ότι το διόγκωσε. Είναι χαρακτηριστικό ότι η Ελλάδα το 2008, έδωσε 3,5€ σε κάθε Κινέζο για να αγοράσει τα προϊόντα του και μάλιστα η τάση είναι ανοδική και για το 2009. Βασική αιτία για το γεγονός αυτό αποτελεί το ότι από τα προϊόντα μεταποίησης, που αποτελούν τη συντριπτική πλειοψηφία του εξωτερικού εμπορίου Ελλάδας- Κίνας, κυριαρχούν τα προϊόντα της βαριάς βιομηχανίας, τα οποία η Ελλάδα διαθέτει σε πολύ μικρό βαθμό. Αντίθετα σε παραδοσιακούς κλάδους της μεταποίησης (ενδύματα, παιχνίδια, κ.ά) στα οποία η χώρα μας είχε συγκριτικά πλεονεκτήματα στο παρελθόν, η Κίνα λόγω του χαμηλού κόστους παραγωγής τους και της χαμηλής τιμής τους, έχει κατορθώσει να κυριαρχήσει. Επίσης, τα μεταποιημένα αγροτικά προϊόντα τα οποία αποτελούν έναν από τους πιο βασικούς κλάδους των ελληνικών εξαγωγών, λόγω της πολιτικής που ασκεί η Κίνα στο τομέα της γεωργίας με στόχο την αυτάρκεια των κινέζων αγροτών, κατέχουν πολύ μικρό μερίδιο στο διμερές εμπόριο.

Πίνακας 3: Εμπορικό Ισοζύγιο Ελλάδας - Κίνας (σε χιλ. €).

Έτος	Εισαγωγές		Εξαγωγές		Ισοζύγιο	
	Αξία	**Μεταβολή**	**Αξία**	**Μεταβολή**	**Αξία**	**Μεταβολή**
1999	523.985		18.358		-505.627	
2000	757.977	44,66	33.241	81,07	-724.736	43,33
2001	941.564	24,22	49.309	48,34	-892.255	23,11
2002	1.023.271	8,68	60.159	22,00	-963.112	7,94
2003	1.217.920	19,02	53.415	-11,21	-1.164.505	20,91
2004	1.423.128	16,85	60.072	12,46	-1.363.056	17,05
2005	1.702.653	19,64	80.730	34,39	-1.621.923	18,99
2006	1.818.715	6,82	90.395	11,97	-1.728.320	6,56
2007	2.794.530	53,65	110.758	22,53	-2.683.772	55,28
2008	3.347.145	19.77	104.475	-5,67	-3.242.670	20,83
2008. 1-3	685.354		22.446		-662.908	
2009. 1-3	881.383	28,60	18.891	-15,84	-862.492	30,11

Πηγή: ΕΣΥΕ.

Πίνακας 4: Εισαγωγές - Εξαγωγές Κίνας, (σε εκ. €)[1]

		2008	2007	2006
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΚΙΝΑΣ	Σύνολο εισαγωγών Κίνας	770.388	697.519	630.345
	Εξαγωγές Ε.Ε. στη Κίνα	78.428	71.887	63.784
	Εξαγωγές Ελλάδας στη Κίνα	104	111	90
	Εξαγωγές Ελλάδας στο κόσμο	17.333	17.148	16.450
	Μερίδιο Ε.Ε. στις κινεζικές εισαγωγές	10, 18	10,31	10,12
	Συμμετοχή Ελλάδας στο μερίδιο της Ε.Ε. στις κινεζικές εισαγωγές	0,13	0,15	0,14
	Μερίδιο Ελλάδας στις κινεζικές εισαγωγές	0,01	0,02	0,01
	Μερίδιο εξαγωγών μας στη Κίνα στο σύνολο των ελληνικών εξαγωγών	0,60	0,65	0,55
ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΚΙΝΑΣ	Σύνολο εξαγωγών Κίνας	971.271	888.563	771.691
	Εισαγωγές Ε.Ε. από Κίνα	247.695	232.517	194.831
	Εισαγωγές Ελλάδας από Κίνα	3.347	2.795	1.819
	Εισαγωγές Ελλάδας από κόσμο	60.679	55.522	50.728
	Μερίδιο Ε.Ε. στις κινεζικές εξαγωγές	25,50	26,17	25,25
	Συμμετοχή Ελλάδας στο μερίδιο της Ε.Ε. στις κινεζικές εξαγωγές	1,35	1,20	0,93
	Μερίδιο Ελλάδας στις κινεζικές εξαγωγές	0,34	0,31	0,24
	Μερίδιο εισαγωγών μας από Κίνα στο σύνολο των ελληνικών εισαγωγών	5,52	5,03	3,59

Πηγή: Γενική Διοίκηση Τελωνείων Κίνας.

1 *Ανάλυση Διμερούς Εμπορίου Ελλάδος - Κίνας, 2006 -2008.* Πρεσβεία της Ελλάδος στο Πεκίνο, Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων, 2009.

Πίνακας 5: Σύνθεση εξαγωγών Ελλάδας στη Κίνα (σε χιλ. δολάρια ΗΠΑ).

	2008		2007		Μεταβ. 08-07	2006		Μεταβ. 07-06
	Αξία	% συνόλου	Αξία	% συνόλου		Αξία	% συνόλου	
Ορυκτά - μέταλλα	126.844	68,2	120.966	71,0	4,9	47.427	45,5	155,1
Πολτοί από ξύλο-χαρτιά	13.487	7,3	12.513	7,3	7,8	9.221	8,8	35,7
Μηχανές-Οχήματα	10.913	5,9	12.770	7,5	-14,5	16.701	16,0	-23,5
Τρόφιμα-Ποτά	9.869	5,3	7.216	4,2	36,8	5.886	5,6	22,6
Ενδύματα-Υποδήματα	6.220	3,3	3.283	1,9	89,4	14.353	13,8	-77,1
Χημικά-Πλαστικά	5.925	3,2	8.555	5,0	-30,7	6.003	5,8	42,5
Λοιπά	12.768	6,9	5.146	3,0		4.722	4,5	
ΣΥΝΟΛΟ	186.025		170.449		9,1	104.315	16,0	63,4

Πηγή: Γενική Διοίκηση Τελωνείων Κίνας.

Πίνακας 6: Σύνθεση εισαγωγών Ελλάδας από Κίνα (σε χιλ. δολάρια ΗΠΑ).

	2008		2007		Μεταβ. 08-07	2006		Μεταβ. 07-06
	Αξία	% συνόλου	Αξία	% συνόλου		Αξία	% συνόλου	
Μηχανές-οχήματα	1.812.608	44,8	1.357.100	41,7	33,6	768.143	35,3	76,7
Ορυκτά-Μέταλλα	665.627	16,4	558.964	17,2	19,1	380.551	17,5	46,9
Ενδύματα-Υποδήματα	609.947	15,1	471.133	14,5	29,5	366.038	16,8	28,7
Διάφορα (παιχνίδια, έπιπλα)	372.203	9,2	305.320	9,4	21,9	215.287	9,9	41,8
Χημικά-Πλαστικά	228.787	5,6	220.911	6,8	3,6	188.120	8,6	17,4
Λοιπά	360.918	8,9	339.539	10,4	6,3	260.726	12,0	30,2
Σύνολο	4.050.091		3.252.967	17,2	24,5	2.178.865		49,3

Πηγή: Γενική Διοίκηση Τελωνείων Κίνας.

Από την ανάλυση των παραπάνω πινάκων προκύπτουν **τα εξής συμπεράσματα**:

- Στο σύνολο των εισαγωγών μας το 5,5% αναλογεί στη Κίνα παρουσιάζοντας μικρή αλλά σταθερή ανοδική πορεία τα τελευταία χρόνια. Αντίθετα, η σημασία της Κίνας για τις ελληνικές εξαγωγές είναι πολύ μικρή, αφού η Κίνα απορροφά μόλις το 0,6% των εξαγωγών μας. Μάλιστα, οι επιπτώσεις της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης έκαναν τους Έλληνες εξαγωγείς να στραφούν προς τις παραδοσιακές μας αγορές (ΗΠΑ - Ρωσία) και τις γειτονικές μας χώρες.
- Το 2008, το εμπορικό έλλειμμα της Ελλάδας έναντι της Κίνας ανήλθε στο ποσό των 3,3 δις €, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 21% σε σχέση με το 2007, ενώ το 2009, με τα στοιχεία του 1ου τριμήνου, φαίνεται ότι το έλλειμμα διευρύνεται.
- Σχετικά με τη σύνθεση των ελληνικών εξαγωγών προς τη Κίνα, τα βασικά εξαγόμενα ελληνικά προϊόντα στη Κίνα είναι ορυκτά και μέταλλα (68% του συνόλου). Με εξαίρεση τις μηχανές και τα οχήματα, που η πορεία τους φθίνει, καθώς επίσης τα χημικά-πλαστικά και τα είδη ένδυσης που παρουσιάζουν μεικτή εικόνα, οι υπόλοιπες κατηγορίες σημειώνουν αυξητική τάση.
- Σχετικά με τη σύνθεση των ελληνικών εισαγωγών από την Κίνα, τα βασικά εισαγόμενα προϊόντα στην Ελλάδα είναι οι μηχανές-οχήματα, με 45%. Όλες οι κατηγορίες παρουσιάζουν σταθερά αυξητική τάση.
- Σε αντίθεση με τις ελληνικές εξαγωγές στη Κίνα, οι εισαγωγές μας αφορούν περισσότερο βιομηχανικά προϊόντα συγκριτικά υψηλότερης προστιθέμενης αξίας.

Πίνακας 7: Ισοζύγιο Υπηρεσιών Ελλάδας - Κίνας (σε εκ δολάρια ΗΠΑ)

Έτος	Πληρωμές		Εισπράξεις		Ισοζύγιο	
	Αξία	Μεταβολή %	Αξία	Μεταβολή %	Αξία	Μεταβολή
2000	25		3		-22	
2001	30	19	2	-35	-28	25
2002	35	18	17	847	-18	-36
2003	63	82	30	80	-33	83
2004	108	71	43	43	-65	97
2005	165	53	70	60	-96	48

Πηγή: Γενική Διοίκηση Τελωνείων Κίνας.

Σχετικά, με την εξέλιξη του ισοζυγίου υπηρεσιών Ελλάδας - Κίνας έως το 2005 ήταν ελλειμματικό και το 2005 ο ρυθμός αύξησής του σημείωσε μεγάλη κάμψη.

Πρέπει να σημειωθεί ότι στο διμερές ισοζύγιο υπηρεσιών δεν καταγράφονται πλήρως οι ελληνικές εισπράξεις από τη ναυτιλία, λόγω της ευχέρειας του κλάδου να διεξάγει συναλλαγές και μέσω άλλων χωρών. Εκτιμάται ότι η ναυτιλία καλύπτει ένα μεγάλο μέρος του εμπορικού ελλείμματος, δεδομένου ότι ελληνικά πλοία, είτε με ελληνική είτε με ξένη σημαία, μεταφέρουν μεγάλο μέρος των καυσίμων που εισάγονται στην Κίνα, καθώς και σημαντικό ποσοστό των κινεζικών εμπορευμάτων διεθνώς. Σύμφωνα με στοιχεία του Ναυτιλιακού Ακολούθου στη Σαγκάη, πάνω από το 70% των εισαγωγών πετρελαίου της Κίνας μεταφέρεται με ελληνόκτητα δεξαμενόπλοια, ενώ υπολογίζεται ότι τα ελληνικά εμπορικά πλοία μεταφέρουν πάνω από το 20% των εμπορευμάτων της Κίνας. Παράλληλα, περίπου 100 ελληνικά πλοία επισκευάζονται σε κινεζικά ναυπηγεία, ενώ το 10% περίπου των ελληνικών εμπορικών πλοίων άνω των 100 τόνων έχουν κατασκευαστεί στην Κίνα. Οι τρέχουσες παραγγελίες ελληνικής πλοιοκτησίας στα κινεζικά ναυπηγεία είναι περίπου 461 πλοία, αξίας κατά προσέγγιση 40 δις $. Με την έναρξη, όμως, της διεθνούς ύφεσης, το επίπεδο του διεθνούς εμπορίου της Κίνας έχει μειωθεί σημαντικά, με αποτέλεσμα και τη μείωση του αντίστοιχου έργου της ελληνικής ναυτιλίας[2].

Αναφορικά με τον **τουρισμό**, που είναι δεύτερη πηγή στις υπηρεσίες και συμβάλει επίσης στην κάλυψη μέρους του εμπορικού ελλείμματος της Χώρας μας με την Κίνα, εκτιμάται ότι οι Κινέζοι επισκέπτες στην Ελλάδα ανέρχονται ετησίως σε περίπου 20.000 που είναι μικρός αριθμός, σε σχέση με τους Κινέζους επισκέπτες στην Ευρώπη και σε σχέση με το συνολικό αριθμό τουριστών στη Χώρα μας[3].

3. Επενδύσεις

Σύμφωνα με το Υπουργείο Εμπορίου της Κίνας, το σύνολο των ελληνικών **άμεσων επενδύσεων**, από το 1978 έως τον Οκτώβριο του 2008, αναλύονται σε 89 επενδυτικά σχέδια, με συμβατικό κεφάλαιο περίπου 170 εκ. δολάρια και με υλοποιούμενες επενδύσεις της τάξεως των 71,4 εκ.$.

Κατά τους πρώτους 10 μήνες του 2008, πραγματοποιήθηκαν 4 επενδύσεις, με συμβατικό κεφάλαιο 20,5 εκ.δολάρια και κατατιθέμενο κεφάλαιο 8,51 εκ.δολάρια.

Τα τελευταία τρία έτη έχει παρατηρηθεί έντονη επενδυτική δραστηριότητα, τόσο στον παραγωγικό τομέα όσο και στον τομέα του λιανικού εμπορίου. Στην Κίνα δραστηριοποιείται ικανός αριθμός επιχειρήσεων ελληνικών συμφερόντων (με τη μορφή joint venture, κοινοπραξιών, αντι-

2. *Αναφέρεται σε σημείωμα για τις πρόσφατες εξελίξεις στην οικονομία της Κίνας και στις διμερείς οικονομικές και εμπορικές σχέσεις Ελλάδας - Κίνας*. Πρεσβεία της Ελλάδος στο Πεκίνο, Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων, 2008.
3. *Ανάλυση Διμερούς Εμπορίου Ελλάδος - Κίνας 2006 -2008*. Πρεσβεία της Ελλάδος στο Πεκίνο, Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων, 2009.

προσωπειών και καταστημάτων λιανικού εμπορίου), κυρίως στους τομείς ορυκτών, μαρμάρων, παραγωγής και εφαρμογής οξειδίων, κοσμημάτων, καλλυντικών, πλαστικών, ενδυμάτων, συνθετικών ινών, πληροφορικής και ηλεκτρονικών, τυχερών παιχνιδιών, εμπορίας τροφίμων, ναυτιλίας, παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών, παροχής τουριστικών υπηρεσιών κ.ά[4].

Πίνακας 8: Ελληνικές άμεσες επενδύσεις στη Κίνα

Έτος	Αριθμός Επενδυτικών Σχεδίων	Συμβατική Αξία	Επενδυμένη Αξία
2002	4	8.420.000	6.170.000
2003	6	2.530.000	1.770.000
2004	3	-2.010.000	28.190.000
2005	8	7.400.000	1.840.000
2006	11	16.190.000	170.000
2007	16	17.770.000	2.350.000
2008.1-10	4	20.500.000	8.510.000

Πηγή: Υπουργείο Εμπορίου Κίνας.

Τις μεγαλύτερες ελληνικές επενδύσεις στη Κίνα τις έχουν πραγματοποιήσει η μεταλλευτική S&B (πρώην Αργυρομεταλλευμάτων και Βαρυτίνης Α.Ε.), η εταιρεία Cosmos Building Materials Shangai Co. Ltd (κοπή και επεξεργασία μαρμάρων), η εταιρεία ΙΚΤΙΝΟΣ (μάρμαρα), η Polcor China Ltd (παραγωγή και εφαρμογή οξειδίων για την προστασία πλοίων), η FOLLI-FOLLIE, η LAVIPHARM, η εταιρεία καλλυντικών ΚΟΡΡΕΣ Α.Ε., τα ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΚΡΗΤΗΣ ΑΕ, και η ΕΤΜΑ. Στο Πεκίνο λειτουργεί επίσης Γραφείο Αντιπροσωπείας της EFG - Eurobank.

Οι κινεζικές επενδύσεις στην Χώρα μας είναι ελάχιστες, εάν υπολογίσει κανείς τα τεράστια αποθέματα κεφαλαίου που συγκεντρώνονται τελευταία στην Κίνα και αναζητούν τρόπους και κατευθύνσεις επενδύσεων στο εξωτερικό. Στην Ελλάδα δραστηριοποιούνται, μόνο, οι ναυτιλιακές κινεζικές επιχειρήσεις CHINA SEAMEN CLUB SERVICES Co, NORTHEN Co of CHINA, και COSCO και αριθμός επιχειρήσεων με την μορφή αντιπροσωπειών. Παρουσία έχουν οι κινεζικές εταιρείες τηλεπικοινωνιών ZTE (η οποία συνεργάζεται με τον ΟΤΕ) και η HUAWEI[5]. Αναλυτικότερα στοιχεία για τις επιπτώσεις των επενδύσεων αυτών που πραγματοποιούνται

4 Ετήσια Έκθεση 2007, *για τις εξελίξεις στην οικονομία της Κίνας και στις διμερείς Οικονομικές και εμπορικές σχέσεις Ελλάδας - Κίνας*. Πρεσβεία της Ελλάδος στο Πεκίνο, Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων.

5. *Οικονομία της Κίνας και διμερείς οικονομικές σχέσεις Ελλάδας - Κίνας*, Υπουργείο Εξωτερικών, Β5 Διεύθυνση, 2009.

στη χώρα μας και τις προοπτικές εξέλιξής τους, παρουσιάζονται παρακάτω.

4. Εκτιμήσεις των προοπτικών των οικονομιών και εμπορικών σχέσεων Ελλάδας - Κίνας και οι επιπτώσεις τους στην απασχόληση στην Ελλάδα.

4.1. Προοπτικές οικονομικών και εμπορικών σχέσεων Ελλάδας - Κίνας

Οι διμερείς σχέσεις Ελλάδας-Κίνας, τόσο σε πολιτικό όσο και σε οικονομικό επίπεδο, αν και αρμονικές, ήταν για πολλά χρόνια **περιορισμένες**. Η ραγδαία οικονομική ανάπτυξη της Κίνας, ως αποτέλεσμα των αλλαγών που εφάρμοσε στον οικονομικό τομέα, ενίσχυσε τις προσπάθειες της Ελλάδας να εκμεταλλευτεί τις οικονομικές ευκαιρίες που παρουσιάζονται. Οι προσπάθειες αυτές εντάθηκαν τα τελευταία χρόνια και επιβεβαιώθηκαν με τις αμοιβαίες επισκέψεις των αρχηγών των κρατών, αλλά και άλλων αξιωματούχων στις δύο χώρες, οι οποίες μάλιστα συνοδεύτηκαν και με μια σειρά συμφωνιών για συνεργασία σε σημαντικούς τομείς της οικονομίας. Η διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων του Πεκίνου το 2008, αμέσως μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας, είχε ως αποτέλεσμα οι δύο χώρες να συνεργαστούν ακόμη στενότερα, ενώ η προβολή της Ελλάδας από τα κινεζικά ΜΜΕ υπήρξε εκτεταμένη.

Οι προοπτικές περαιτέρω ανάπτυξης των οικονομικών και εμπορικών σχέσεων Ελλάδας - Κίνας είναι ευοίωνες, αρκεί η χώρα μας να **εστιάσει** στους παρακάτω άξονες:

- Ισορροπία στο εμπορικό ισοζύγιο των δύο χωρών

Αυτή τη στιγμή το ελληνοκινεζικό εμπορικό ισοζύγιο παρουσιάζει ευρύ και χρόνιο πρόβλημα σε βάρος της χώρας μας και παρά τις προσπάθειες των τελευταίων ετών να αντιστραφεί παραμένει ελλειμματικό, με τάση μάλιστα συνεχώς να διευρύνεται. Χαρακτηριστικό είναι ότι ενώ στην Ε.Ε. ο δείκτης αλληλοκάλυψης εξαγωγών/εισαγωγών κυμαίνεται στο 30% περίπου, στην Ελλάδα κυμαίνεται μόλις στο 3%. Οι δυνατότητες αύξησης των εξαγωγών μας εντοπίζονται στα μεταποιημένα προϊόντα αλουμινίου, στα μάρμαρα και κυρίως στα μεταποιημένα αγροτικά προϊόντα (ελαιόλαδο, κρασί, φέτα, φρούτα, καπνά). Χρειάζεται, όμως, να διευρυνθεί η γκάμα των προϊόντων που ενδιαφέρουν τη Κίνα να εισάγει από τη χώρα μας. Μέτρα τα οποία θα μπορούσαν να συνεισφέρουν προς αυτή την κατεύθυνση είναι η στενότερη συνεργασία των τελωνειακών αρχών, ώστε να αποφεύγονται γραφειοκρατικές καθυστερήσεις και απώλειες του ελληνικού δημοσίου από μη καταβληθέντες δασμούς, τη προώθηση των ελληνικών προϊόντων στη κινεζική αγορά μέσω εκθέσεων, διαφημίσεων και άλλων προωθητικών ενεργειών, κ.ά. Πρέπει να τονιστεί ότι η παρούσα συγκυρία είναι εξαιρετικά σημαντική για τις ελληνικές εξαγωγές στη Κίνα, αφενός γιατί τα τελευταία χρόνια έχει βελτιωθεί σημαντικά το εισόδημα και το βιοτικό επίπεδο των Κινέζων, οι οποίοι μάλιστα αποκτούν και δυτικά καταναλωτικά πρότυπα (στροφή σε brands) και αφετέρου η Ελλάδα πρέπει να εκμεταλλευτεί τους πρόσφατους Ολυμπιακούς Αγώνες του Πεκίνου, καθιερώνοντας και συνδέοντας ελληνικά προϊόντα στη συνείδηση του κινεζικού καταναλωτικού κοινού.

➢ Τουριστική συνεργασία

Ο τουρισμός αποτελεί για την Ελλάδα μία σημαντική πηγή κάλυψης του εμπορικού μας ελλείμματος. Η σύναψη συμφωνίας ADS η οποία επιτρέπει, από την 1η Σεπτεμβρίου του 2004, στους Κινέζους να επισκέπτονται για τουρισμό την Ευρώπη (ζώνη Schengen) άνοιξε νέες προοπτικές για τον ελληνικό τουρισμό. Στο πλαίσιο αυτό, τον Ιούνιο 2005 εγκαινιάστηκαν τα Γραφεία του ΕΟΤ στο Πεκίνο. Πρόσφατα ξεκίνησε και η λειτουργία του Γραφείου ΕΟΤ στη Σαγκάη.

Το 2008, ο αριθμός των Κινέζων επισκεπτών που κατευθύνθηκε προς την Ευρώπη, εκτιμάται ότι ανήλθε σε 2,5 εκατομμύρια. Ως βασικοί προορισμοί παραμένουν η Γερμανία, η Γαλλία και η Ιταλία, στους οποίους κατευθύνεται περίπου το 50% των συνολικών επισκεπτών της Ευρώπης.

Το 2008 η Χώρα μας, σε σχέση με άλλες χώρες της συμφωνίας Σένγκεν, ενίσχυσε ποσοτικά τη θέση της. Αντίθετα, όμως, εμφάνισε πτώση του αριθμού των ποιοτικών επισκεπτών που έχουν υψηλότερα εισοδήματα (ατομικές και επιχειρηματικές βίζες). Σε κάθε περίπτωση, τη Χώρα μας επισκέπτονται ετησίως περίπου 15.000-20.000 Κινέζοι επισκέπτες που είναι πολύ μικρός αριθμός σε σχέση με τους Κινέζους επισκέπτες στην Ευρώπη και σε σχέση με το συνολικό αριθμό τουριστών στη Χώρα μας. Με την προϋπόθεση απευθείας σύνδεση Αθήνας - Πεκίνου, ο τομέας του τουρισμού έχει τη δυνατότητα να αναπτυχθεί σημαντικά, τόσο από άποψη επισκέψεων Κινέζων τουριστών, όσο και κινεζικών επενδύσεων στο κλάδο.

➢ Ναυτιλιακή συνεργασία

΄Ενα μεγάλο μέρος του εμπορικού ελλείμματος σε βάρος της Ελλάδος αντισταθμίζεται από τις εισπράξεις της ελληνικής εμπορικής ναυτιλίας, η οποία παίζει μεγάλο ρόλο στις μεταφορές εμπορευμάτων από και προς τη Κίνα, διεθνώς. Τα ελληνόκτητα πλοία μεταφέρουν πάνω από το 70% των εισαγωγών πετρελαίου της Κίνας και πάνω από το 20% των εμπορευμάτων. Τα στοιχεία αυτά αναφέρονται πριν την έναρξη της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης και της σημαντικής μείωσης του επιπέδου των διεθνών μεταφορών. Επίσης, σύμφωνα με στοιχεία του Ναυτιλιακού ακόλουθου στη Σαγκάη, περίπου 100 ελληνικά πλοία επισκευάζονται ετησίως σε κινεζικά ναυπηγεία, ενώ το 10% περίπου των ελληνικών εμπορικών πλοίων άνω των 100 τόνων έχουν κατασκευαστεί στην Κίνα. Οι τρέχουσες παραγγελίες ελληνικής πλοιοκτησίας στα κινεζικά ναυπηγεία είναι περίπου 461 πλοία, αξίας κατά προσέγγιση 40 δις $. ΗΠΑ (στοιχεία Οκτωβρίου 2008, μετά την έναρξη της κρίσης πολλές παραγγελίες ακυρώθηκαν, ενώ οι νέες παραγγελίες είναι ελάχιστες).

Οι ναυτιλιακές σχέσεις Ελλάδας-Κίνας διέπονται από τη Ναυτιλιακή Συμφωνία του 1996 (Ν.2419/96,ΦΕΚ141Α΄/3.7.96). Παράλληλα, υφίσταται και Φορολογική Συμφωνία (Ν.3331/2005,ΦΕΚ83Α΄/6.4.2005) για την απαλλαγή των ναυτιλιακών κερδών από τη διπλή φορολόγηση, η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1/1/2006. Τον Δεκέμβριο 2002 υπεγράφη η Ναυτιλιακή Συμφωνία ΕΕ-Κίνας, η οποία ετέθη σε ισχύ την 1/3/2008 για πέντε έτη με σιωπηρή ανανέωση.

Η Κοινή Δήλωση Συνολικής Σχέσης Ελ-

λάδος-Κίνας (Κ.Δ.), παρ. 15 και τα Πρακτικά της 9ης ΜΔΕ, παρ. 2 προβλέπουν την προαγωγή της συνεργασίας μεταξύ λιμένων και ναυτιλιακών εταιρειών, την υποστήριξη της απ' ευθείας μεταφοράς εμπορευμάτων ανάμεσα σε ελληνικούς και κινεζικούς λιμένες και την αξιοποίησή τους ως διαμετακομιστικών κέντρων προώθησης προϊόντων[6].

- Επενδύσεις

Όσον αφορά **τις κινεζικές επιχειρήσεις στην Ελλάδα,** πέρα από τις μικρές εμπορικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο τομέα της ένδυσης, οι μοναδικές μεγάλες κινεζικές επιχειρήσεις που έχουν οργανωμένη παρουσία στην Ελλάδα είναι:

- η Cosco και η China Shipping Line στο τομέα των Logistics.
- η ZTE Corporation (τηλεπικοινωνίες). Έχει επενδύσει περίπου 3 εκ.€ και σκοπεύει να δημιουργήσει κέντρο εκπαίδευσης για τα Βαλκάνια.
- Huawei (τηλεπικοινωνίες - πληροφορική).
- Lenovo (Η/Υ - συνεργασία με IBM).

Όπως γίνεται αντιληπτό οι κινεζικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα είναι ελάχιστες σε σχέση με το μέγεθος της κινεζικής οικονομίας.

Όσον αφορά τις ελληνικές επενδύσεις στη Κίνα, τα μεγάλα πλεονεκτήματα της Κίνας για τους επενδυτές είναι το χαμηλό κόστος εργασίας, η τεράστια αγορά, η χαμηλή φορολογία, η αυξανόμενη αγοραστική δύναμη του Κινέζου καταναλωτή, οι άφθονες πρώτες ύλες, οι φορολογικές απαλλαγές (ο μέσος όρος φόρου εισοδήματος είναι 24%), η πολιτική θέληση για την προώθηση ξένων επενδύσεων, οι ανάγκες για σχεδόν όλα τα αγαθά και τις υπηρεσίες και τα υψηλά περιθώρια κόστους. Μειονεκτήματα για τους επενδυτές είναι η έλλειψη διαφάνειας σε νόμους και κανονισμούς, η πολιτική αστάθεια, ο προστατευτισμός σε κάποιους κλάδους και επιχειρηματικά πεδία, η μη πλήρης συμμετοχή στο διεθνές δίκτυο εμπορίου, η έλλειψη υποδομής (ειδικά στην ενδοχώρα), η έλλειψη προηγμένου εξοπλισμού, μηχανημάτων και διοικητικής τεχνογνωσίας, και η αργή λήψη αποφάσεων από την κυβέρνηση. Επιπλέον, **τα κυριότερα εμπόδια** ανάπτυξης επιχειρηματικότητας, ειδικότερα για τις ελληνικές επιχειρήσεις στην Κίνα, είναι:

α) Η Κίνα δεν ευνοεί τις βραχυπρόθεσμες επενδύσεις, καθώς η προσέγγιση της

6. Η κινεζική ναυτιλιακή εταιρεία COSCO εγκαινίασε, εντός του 2006, έπειτα από συμφωνία με την ελληνική κυβέρνηση, τακτικά δρομολόγια με τον Πειραιά, σε συνεργασία με την ελληνική εταιρία COSTAMARE. Το 2008, η COSCO επελέγη ως ανάδοχος διεθνούς διαγωνισμού για επενδύσεις στον Λιμένα Πειραιά (εκσυγχρονισμός του δεύτερου και κατασκευή τρίτου λιμενοβραχίονα) και αναμένεται η έναρξη υλοποίησης των σχετικών επενδύσεων (831,2 εκ. ευρώ). Η σχετική σύμβαση υπεγράφη τον Νοέμβριο 2008, κατά την επίσκεψη του Κινέζου Προέδρου στην Ελλάδα.

   Η προώθηση της διμερούς ναυτιλιακής συνεργασίας αποτελεί, και για τις δύο χώρες, στρατηγική επιλογή. Ιδιαίτερη έμφαση αποδίδουν οι δύο χώρες στη συνεργασία αναφορικά με τα ελληνικά λιμάνια, τα οποία η χώρα μας επιθυμεί να αναχθούν σε διαμετακομιστικά κέντρα προώθησης προϊόντων στην ευρύτερη περιφέρεια. Τα ελληνικά πλοία που ναυπηγούνται στη Κίνα αποτελούν ισχυρό διαπραγματευτικό χαρτί για τη χώρα μας.

κινεζικής αγοράς απαιτεί χρόνο και χρήμα

β) Η γεωγραφική απόσταση που χωρίζει τις δύο χώρες είναι αρκετά μεγάλη

γ) Οι δαπάνες εξαγωγών είναι αρκετά υψηλές για τη μέση ελληνική εξαγωγική επιχείρηση και οι απαιτήσεις της διαδικασίας εξαγωγής είναι αρκετά πολύπλοκες, ενώ οι απαιτήσεις της κινεζικής αγοράς αυξάνονται σε όρους ποιότητας, ανταγωνιστικότητας, τιμής και ποσοτήτων

δ) Υπάρχουν μεγάλες διαφορές στην επιχειρηματική νοοτροπία, στην επικοινωνία και στον πολιτισμό.

4.2. Επιπτώσεις οικονομικών και εμπορικών σχέσεων Ελλάδας - Κίνας στην αγορά εργασίας της Ελλάδας

Από την παρουσίαση των στοιχείων του εξωτερικού εμπορίου Ελλάδας-Κίνας και την ανάλυση που προηγήθηκε, προκύπτει ότι οι εισαγωγές κινεζικών προϊόντων στην Ελλάδα ανέρχονται στο 5,5% των συνολικών εισαγωγών αγαθών (στοιχεία για το 2008) ή σε 1,4% του ΑΕΠ.

Οι εισαγωγές κινεζικών προϊόντων αφορούν σχεδόν κατά το ήμισυ προϊόντα στα οποία η ελληνική οικονομία παρουσιάζει πολύ μικρά συγκριτικά πλεονεκτήματα. Ο κλάδος των μηχανών είναι ούτως ή άλλως υπανάπτυκτος στην Ελλάδα και οι ανάγκες της χώρας καλύπτονται από εισαγωγές. Ως εκ τούτου, οι εισαγωγές κινεζικών μηχανημάτων και συσκευών εκτοπίζουν από την ελληνική αγορά προϊόντα τρίτων χωρών.

Ενδέχεται, μάλιστα, λόγω των χαμηλών τιμών τους να απευθύνονται σε ομάδες του πληθυσμού με χαμηλά εισοδήματα (μετανάστες, συνταξιούχοι, χαμηλόμισθοι εργαζόμενοι, άνεργοι κλπ) που δεν επρόκειτο να προβούν σε αγορές αντίστοιχων προϊόντων υψηλότερης ποιότητας εξαιτίας της υψηλής τιμής τους. Στον βαθμό που κάτι τέτοιο αληθεύει, τα κινεζικά προϊόντα (μηχανές και συσκευές) δεν ανταγωνίζονται ούτε τους Έλληνες παραγωγούς ούτε τους εξαγωγείς τρίτων χωρών.

Επομένως, οι εισαγωγές αγαθών από την Κίνα που θα μπορούσαν να έχουν επίπτωση στην απασχόληση στην Ελλάδα είναι της τάξης του 0,5%, αφού οι εισαγωγές μηχανών και συσκευών δεν μετατοπίζουν εργαζόμενους στην Ελλάδα κατά το μεγαλύτερο μέρος τους, ενώ τα υπόλοιπα προϊόντα μετατοπίζουν εργαζομένους κατά ένα μικρό μέρος (1,44%*0,45% = 0,6%)[7].

Σχετικά με το ισοζύγιο υπηρεσιών, αυτό είναι ελαφρώς ελλειμματικό, χωρίς όμως το ναυτιλιακό συνάλλαγμα του οποίου το ακριβές μέγεθος αγνοείται. Επειδή η παρουσία του ελληνόκτητου στόλου στο εξωτερικό εμπόριο της Κίνας είναι εξαιρετικά ισχυρή είναι εύλογο να υποθέσουμε ότι το ισοζύγιο υπηρεσιών είναι σχεδόν ισοσκελισμένο.

Ως εκ τούτου, **η επίπτωση στην απα-**

7. Η εκτίμηση για τις επιπτώσεις των οικονομικών και εμπορικών σχέσεων Ελλάδας - Κίνας, στην ελληνική αγορά εργασίας, πραγματοποιήθηκε με τη χρήση οικονομετρικής προσέγγισης που εφαρμόζει το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ.

σχόληση πρέπει να υπολογιστεί με βάση τις εισαγωγές αγαθών.

Από τις αναλύσεις του ΙΝΕ/ ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ που έχουν δημοσιευθεί σε εκθέσεις προηγουμένων ετών, έχει διαπιστωθεί ότι στη διάρκεια της δεκαετίας του 2000, η ένταση απασχόλησης (δηλαδή οι μεταβολές του αριθμού των απασχολουμένων για μεταβολή 1% στο ΑΕΠ) ανέρχονταν σε 0,3% (μέσος όρος 2002-2008).

Επομένως, **η μέση ετήσια επίπτωση των κινεζικών εισαγωγών στην απασχόληση** εκτιμάται ότι είναι της τάξης του 0,15% (0,5%*0,3%) ήτοι, περίπου **7.000 άτομα** επί συνόλου περίπου 4,5 εκατομμυρίων απασχολουμένων. Βέβαια, από την επίπτωση αυτή θα πρέπει να αφαιρεθεί η επίπτωση των ελληνικών εξαγωγών προς την Κίνα, η οποία όμως εκτιμάται ότι είναι μόλις της τάξεως των 1.000 ατόμων.

Έτσι, **η επίπτωση στην απασχόληση από το εμπόριο με την Κίνα** είναι μικρή (της τάξεως των **6.000 ατόμων**).

Από τα παραπάνω, αλλά και από το σύνολο των στοιχείων της έκθεσης, **προκύπτει** ότι οι κινεζικές εισαγωγές **δεν αποτελούν σοβαρό πρόβλημα** για την απασχόληση στην Ελλάδα, η οποία απειλείται πολύ περισσότερο από την οικονομική πολιτική ύφεσης και μετακύλισης του βάρους της οικονομικής κρίσης στους εργαζόμενους. Από την σύνθεση δε των κινεζικών εξαγωγών στην Ελλάδα προκύπτει ότι μια πολιτική υποκατάστασης των εισαγωγών αυτών δεν θα είχε νόημα.

Αντίθετα, **εντυπωσιακή είναι η υστέρηση** των ελληνικών εξαγωγών (αγαθών και υπηρεσιών), ιδιαιτέρως του τουρισμού προς την Κίνα, λαμβάνοντας υπόψη τις δυνατότητες των Ελλήνων παραγωγών και του μεγέθους της κινεζικής αγοράς.

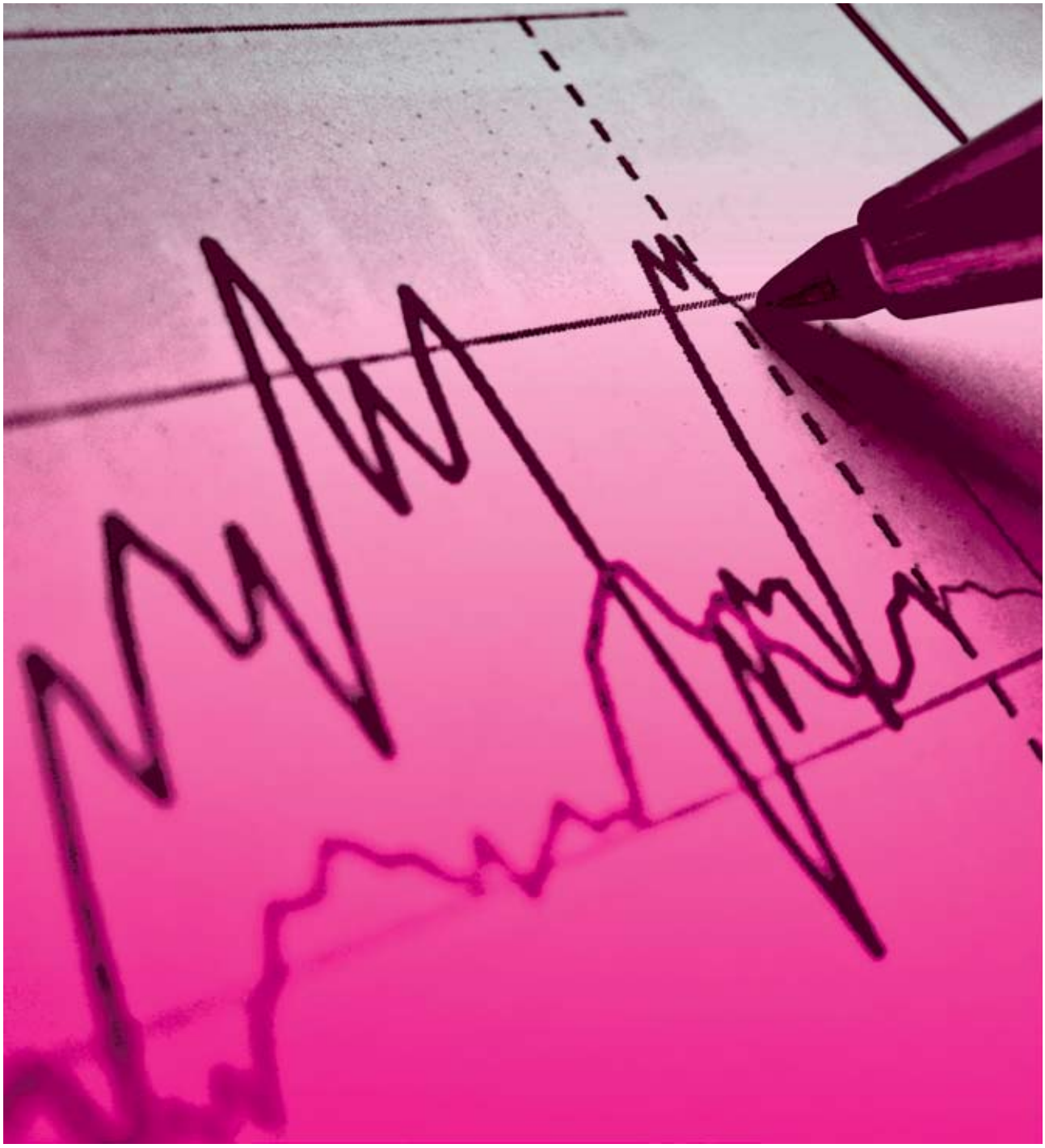
Επομένως η ενίσχυση των ελληνικών εξαγωγών, πρέπει να αποτελεί τον στόχο ώστε να ανατραπεί και να υπερκαλυφθεί η ούτως ή άλλως μικρή επίπτωση στην απασχόληση από το εμπόριο με την Κίνα.

Βιβλιογραφία

- Πρεσβεία της Ελλάδος στο Πεκίνο, Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων. Ετήσια Έκθεση 2007, για τις εξελίξεις στην οικονομία της Κίνας και στις διμερείς Οικονομικές και εμπορικές σχέσεις Ελλάδας - Κίνας.
- Πρεσβεία της Ελλάδος στο Πεκίνο, Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων (2008). Σημείωμα για τις πρόσφατες εξελίξεις στην οικονομία της Κίνας και στις διμερείς οικονομικές και εμπορικές σχέσεις Ελλάδας - Κίνας.
- Πρεσβεία της Ελλάδος στο Πεκίνο, Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων (2009), *Ανάλυση Διμερούς Εμπορίου Ελλάδος - Κίνας 2006 -2008.*
- Υπουργείο Εξωτερικών, Β5 Διεύθυνση (2009), *Οικονομία της Κίνας και διμερείς οικονομικές σχέσεις Ελλάδας - Κίνας.*
- Πρεσβεία της Ελλάδος στο Πεκίνο (2009), *Σημείωμα για την τουριστική συνεργασία Ελλάδας - Κίνας.*
- Πρεσβεία της Ελλάδος στο Πεκίνο (2009), *Σημείωμα για την ναυτιλιακή συνεργασία Ελλάδας - Κίνας.*

Ηλεκτρονικές πηγές

- http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home
- http://www.stats.gov.cn/tjsj/ndsj/2008/indexeh.htm
- http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE
- http://www.wto.org/

ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Επιμέλεια: Ελένη Τσακαμή

Εισαγωγή

Η αλλαγή του κοινωνικο-οικονομικού συστήματος στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης και η επιλογή αυτών των κρατών να εφαρμόσουν το μοντέλο της οικονομίας της αγοράς ήταν ένα ιδιαίτερο γεγονός που συντελέσθηκε στα τέλη του προηγούμενου αιώνα. Αρχίζοντας από το 1990, η πλειοψηφία των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, συμπεριλαμβανομένου και της Ρουμανίας, αντιμετώπισαν την Ευρωπαϊκή Ένωση ως μια θετική προοπτική και τη διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης ως δυνατότητα οικονομικής τους ενίσχυσης.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση ήταν, στη διάρκεια του 1990, πρωταγωνίστρια κάποιων ουσιαστικών μεταβολών. Στις αρχές του ίδιου έτους, η συγκρατημένη αισιοδοξία και σε ορισμένες περιπτώσεις η επιφύλαξη των υπόλοιπων μελών της Ε.Ε. να εκφραστούν άμεσα σχετικά με την αποδοχή της Ρουμανίας και των άλλων χωρών της Ανατολικής Ευρώπης ως μέλη με πλήρη δικαιώματα φαίνεται να ανταποκρίνεται στην κοινωνικο-οικονομική τους πραγματικότητα. Η Ευρωπαϊκή Ένωση ήταν στα τέλη της μεταβατικής περιόδου, στο δεύτερο και τρίτο κύμα της διεύρυνσης. Οι πρωταγωνιστές αυτής της διεύρυνσης, προς τα Νότια, ήταν η Ελλάδα (1981), η Ισπανία και η Πορτογαλία (1985-1986), χώρες με ένα χαμηλότερο επίπεδο ανάπτυξης από το μέσο κοινοτικό επίπεδο και που η ένταξη τους στις δομές της Ένωσης αποδείχθηκε επίπονη. Επίσης, η επανένωση της Γερμανίας, που πραγματοποιήθηκε στις αρχές του 1990, απαιτούσε υποστήριξη, στο κοινωνικο-οικονομικό πεδίο, όχι μόνο από τη πλευρά του γερμανικού κράτους αλλά και από τη πλευρά της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ύστερα από αυτό το εγχείρημα της διεύρυνσης, η εγκράτεια που εκδηλώθηκε από τις χώρες της Ένωσης να αποδεχτούν τις χώρες με έλλειψη πείρας στην οικονομία της ευρωπαϊκής αγοράς, όπως η Ρουμανία (και άλλες χώρες της Ανατολικής Ευρώπης), με χαμηλά επίπεδα οικονομικής ανάπτυξης και στις περισσότερες περιπτώσεις κατώτερα ακόμα και από το επίπεδο ανάπτυξης των νεότερων μελών της Ένωσης, φαινόταν προφανής.

Με την ένταξη της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας ολοκληρώθηκε η πέμπτη διεύρυνση της Ε.Ε., η οποία ξεκίνησε τον Μαΐο του 2004 με την προσχώρηση δέκα νέων κρατών μελών, κατά κύριο λόγο από την Κεντρική Ευρώπη περιλαμβανομένης της Κύπρου και της Μάλτας. Οι διαπραγ-

ματεύσεις προσχώρησης με τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία ολοκληρώθηκαν τον Δεκέμβριο του 2004. Στη συνέχεια, τον Απρίλιο του 2005, υπεγράφη συνθήκη προσχώρησης ενόψει της αποδοχής των χωρών αυτών ως μέλη από τον Ιανουάριο του 2007. Έτσι, το 2007, η Ευρωπαϊκή Ένωση συμπεριέλαβε στους κόλπους της το μεγαλύτερο μέρος της γηραιάς ηπείρου.

Μελετώντας τα σημερινά δεδομένα, η Ρουμανία φαίνεται να προσανατολίζεται στην προσαρμογή της στο κριτήριο της βιώσιμης οικονομίας της αγοράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με την αυστηρή εφαρμογή του προγράμματος διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων η Ρουμανία αντιμετωπίζει ως ένα βαθμό, τις πιέσεις και τις δυνάμεις της αγοράς στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ σε γενικές γραμμές δεν επιτυγχάνει σταθερά και αποτελεσματικά τη μακροοικονομική της σταθερότητα, με συνέπεια η πολιτική που εφαρμόζει να έχει οδηγήσει στην επιδείνωση ορισμένων μακροοικονομικών μεγεθών.

Σε αυτό το πλαίσιο, η παρούσα εργασία[1] έχει ως στόχο, αφού αποτυπώσει την κατάσταση της οικονομίας στη Ρουμανία (κυρίως κατά τη τελευταία πενταετία), να αναλύσει τις διμερείς οικονομικές και εμπορικές σχέσεις Ελλάδας-Ρουμανίας και να εκτιμήσει την προοπτική των σχέσεων των δύο χωρών. Τέλος, η εργασία ολοκληρώνεται με την διατύπωση διαπιστώσεων και συμπερασμάτων.

1. Σύγχρονες εξελίξεις της οικονομίας στη Ρουμανία

1.1. Γενικά στοιχεία

Η Ρουμανία, χώρα των βορειοανατολικών Βαλκανίων, έχει πληθυσμό 22.246.862 κατοίκων (εκτιμήσεις του Ιουλίου 2008). Η γλώσσα της χώρας είναι τα ρουμάνικα, λατινογενής γλώσσα με σλάβικες επιρροές. Η Ρουμανία βρίσκεται στο βορειοανατολικό άκρο της Βαλκανικής χερσονήσου και ανήκει στις παραδουνάβιες χώρες. Μορφολογικά χωρίζεται σε τρεις περιοχές: στην ορεινή Τρανσυλβανία, στις πεδιάδες του Κάτω Δούναβη και της Μολδαβίας και την ενδιάμεση περιοχή των Καρπαθίων.

Η χώρα της Ρουμανίας έχει σημαντικά αποθέματα πετρελαίου. Ιδιαίτερα πετρελαιοφόρες περιοχές είναι αυτές του Πλοιέστι, της Ολτένια και του Νταρμανέστι. Υπάρχουν επίσης λιθανθρακοφόρα στρώματα σε όλη τη χώρα, ενώ εξάγεται λιγνίτης στα νότια Καρπάθια και σιδηρομεταλλεύματα στο Βανάτο και βορειότερα. Η οικονομία της χώρας μετά την δεκαετία του ’90 δεν προσέλκυσε ξένους επενδυτές σε αντίθεση με τις άλλες χώρες της κεντρικής Ευρώπης.

1.2. Εξέλιξη των μακροοικονομικών μεγεθών

Το 2006, η διαμόρφωση των οικονομικών πολιτικών και των δραστηριοτήτων των κρατικών αρχών είχε ως στόχο την προετοιμασία της ρουμανικής οικονομίας για την προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση

1. Το άρθρο αυτό αποτελεί περίληψη της εργασίας με τίτλο: «Από την ένταξη (2003) στην ενσωμάτωση (2009) στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Η Ετήσια Έκθεση για την κατάσταση της ρουμανικής οικονομίας» η οποία εκπονήθηκε με τη συνεργασία του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ, του ΟΑΕΔ και της Εθνικής Συνομοσπονδίας των Ελεύθερων Συνδικάτων της Ρουμανίας-FRATIA.

την 1η Ιανουαρίου 2007. Σε αυτό το πλαίσιο η οικονομία της Ρουμανίας συνέχισε τις πολιτικές της αναφορικά με την πτώση του πληθωρισμού και την οικονομική και δημοσιονομική σταθερότητα, παρά την ορατή παρουσία κάποιων κινδύνων, ειδικά σε σχέση με τη διεύρυνση του ελλείμματος του ισοζυγίου πληρωμών. Η Εθνική Τράπεζα της Ρουμανίας επικέντρωσε, σε πρώτη φάση, τις πολιτικές της στη μείωση του πληθωρισμού, μέσα από την ενίσχυση της απόδοσης του οικονομικού συστήματος[2].

Ταυτόχρονα, το 2006, η ρουμανική κυβέρνηση μαζί με την Εθνική Τράπεζα της Ρουμανίας προετοίμασαν το πρώτο Εθνικό Πρόγραμμα Σύγκλισης, σχηματίζοντας το ανάλογο μακροοικονομικό σχέδιο και κάνοντας τα κατάλληλα βήματα μέχρι την υιοθέτηση του ευρώ που προβλέπεται να πραγματοποιηθεί το 2014. Το 2006 επίσης και συγκεκριμένα το Σεπτέμβριο, σημειώθηκε η πλήρης απελευθέρωση των κεφαλαίων, γεγονός που άνοιξε τον δρόμο στην ισχυρή ολοκλήρωση της εθνικής οικονομίας.

1.2.1. Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν

Μετά το 2002 ο πραγματικός ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ της Ρουμανίας άρχισε να εμφανίζεται σε υψηλά επίπεδα παρουσιάζοντας την ακόλουθη εξέλιξη:

2003: 5,2%

2004: 8,5%

2005: 4,1%

2006: 7,7%

2007: 6,1%

Πρόκειται για αναθεωρημένη πρόγνωση (αντί 6,5% της αρχικής πρόγνωσης) κυρίως λόγω της σημαντικής μείωσης της γεωργικής παραγωγής από την εξαιρετική ξηρασία που έπληξε τη Ρουμανία το καλοκαίρι του 2007.

Η κατά κλάδους σύνθεση του ΑΕΠ της Ρουμανίας, το διάστημα 2003-2006, χαρακτηρίστηκε από μείωση του ποσοστού της γεωργίας και άνοδο του ποσοστού συμμετοχής των υπηρεσιών και των κατασκευών, ενώ το μερίδιο της βιομηχανίας εμφάνισε διαχρονικά μικρότερες διακυμάνσεις όπως δείχνει ο παρακάτω πίνακας:

2. Από την ένταξη (2003) στην ενσωμάτωση (2009) στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Η Ετήσια Έκθεση για την κατάσταση της ρουμανικής οικονομίας, ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ-ΟΑΕΔ-FRATIA.

Σύνθεση του ΑΕΠ Ρουμανίας κατά κλάδους

	2003	2004	2005	2006
Βιομηχανία	25,0%	24,7%	24,1%	23,9%
Υπηρεσίες	46,4%	46,0%	49,4%	49,6%
Γεωργία	11,6%	12,6%	8,5%	8,1%
Κατασκευές	5,8%	5,9%	6,3%	7,0%
Φόροι (μείον επιδόματος)	11,2%	10,8%	11,7%	11,4%
Σύνολο ΑΕΠ	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Να σημειωθεί ότι οι διψήφιοι ρυθμοί της κατανάλωσης (2004:24%, 2005:20%, 2006:19%) και των επενδύσεων σε πάγια κεφάλαια (2004:35,8%, 2005:11,5%, 2006:26,8%) ήταν οι πιο βασικές κινητήριες δυνάμεις της ανάπτυξης του ΑΕΠ τα τελευταία χρόνια[3].

Σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοίνωσε στις αρχές Δεκεμβρίου του 2008 το Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής της Ρουμανίας (NIS), ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ της Ρουμανίας κατά το γ' τρίμηνο του έτους έφτασε το 9,1%, ξεπερνώντας τις επίσημες προβλέψεις. Η Ρουμανία για τη περίοδο αυτή, καταλαμβάνει την πρώτη θέση μεταξύ των χωρών-μελών της Ε.Ε. σχετικά με τους ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης, ενώ ο κοινοτικός μέσος όρος ήταν μόλις 0,80%. Συνολικά το πρώτο 9μηνο του 2008, ο ρυθμός αύξησης του εν λόγω δείκτη έφτασε στο 8,9%, με το ρουμανικό ΑΕΠ να ανέρχεται στα 92,1 δις. ευρώ. Υπενθυμίζεται ότι το ΑΕΠ είχε αυξηθεί κατά 8,8% το α' τρίμηνο του έτους, ενώ το β' τρίμηνο σημείωσε σημαντική αύξηση (9,3%). Σημαντική είναι όμως και η εκτίμηση της Εθνικής Επιτροπής Οικονομικών Προβλέψεων για μείωση 4% του ρουμάνικου ΑΕΠ για το 2009 στον χρονικό ορίζοντα 2009-2013 λόγω των συνεπειών της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης στη ρουμανική οικονομία, με βασικά χαρακτηριστικά την έλλειψη της οικονομικής ρευστότητας και τη μείωση της οικονομικής ανάπτυξης.

1.2.2. Πληθωρισμός

Ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης του Δείκτη Τιμών Κατανάλωσης σημείωσε μέσα στη τριετία 2004-2006 πτωτική πορεία: 2004:11,9% 2005:9,0% 2006:6,6%. Το 2007 το ποσοστό πληθωρισμού ήταν 4,84% ενώ το 2008 έφτασε το 7,85%. Για το 2009 η Εθνική Επιτροπή Πρόγνωσης υπολόγιζε ένα ποσοστό 5,5% (Πίνακας 1).

3. Ετήσια Έκθεση: Η πορεία της οικονομίας της Ρουμανίας και οι ελληνο-ρουμανικές οικονομικές σχέσεις 2006-2007, Βουκουρέστι, 2007.

Πίνακας 1. Δείκτης Τιμών Κατανάλωσης

2004	2005	2006	2007	2008	2009*
11,9%	9,0%	6,6%	4,84%	7,85%	5,5%

**Πρόβλεψη*
Πηγή: Εθνική Επιτροπή Πρόγνωσης, Βουκουρέστι, 2004.

1.2.3. Διάρθρωση απασχόλησης και ανεργία

Η «έρευνα εργασίας στα νοικοκυριά» αποτελεί τη στατιστική μελέτη της αγοράς εργασίας και εξελίσσεται στη Ρουμανία από το 1996.

Τα στοιχεία χρησιμοποιούνται με τριμηνιαία και ετήσια περιοδικότητα για τον προσδιορισμό του ενεργού πληθυσμού που αποτελείται από τον συνολικό απασχολούμενο πληθυσμό και τους ανέργους βάσει της BIM (δηλαδή οι άνεργοι που καθορίζονται σύμφωνα με τις αναφορές του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας), καθώς και τον ανενεργό πληθυσμό.

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός ως ποσοστό του πληθυσμού, που βρίσκεται σε εργασιακή ηλικία (15-64 ετών) έχει ως εξής[4]

Πίνακας 2. Ποσοστό απασχόλησης του πληθυσμού ηλικίας 15-64 ετών (2005-2008)

	2005	2006	2007	2008
Σύνολο	62,4%	63,7%	58,8%	59,0%
Γυναίκες	55,3%	56,6%	52,8%	52,5%
Άνδρες	69,5%	70,8%	64,8%	65,7%

Το ποσοστό ανεργίας, σύμφωνα με την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ρουμανίας εμφανίζει μέσα στο υπό εξέταση χρονικό διάστημα την ακόλουθη εξέλιξη:

2005: 7,2%

2006: 7,3%

2007: 6,4%

2008: 5,8%

4. Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ρουμανίας.

Σύμφωνα με τις προκαταρκτικές, εαρινές εκτιμήσεις που πραγματοποιήθηκαν από την Εθνική Επιτροπή Προβλέψεων της Ρουμανίας (CNP) για το 2009, η ανεργία υπολογιζόταν ότι θα φτάσει στο 7,6% και οι άνεργοι θα είναι 685.000 άτομα ενώ το 2010 ο αριθμός των ανέργων αναμένεται να μειωθεί κατά 55.000 άτομα.

Πίνακας 3. Οι διαχρονικές μεταβολές της απασχόλησης κατά κλάδο:

	2005	2006	2007	2008
Σύνολο	**9147**	**9313**	**9353**	**9369**
Γεωργία	2943	2843	2762	2694
Βιομηχανία	2269	2296	2259	2198
Κατασκευές	507	557	679	746
Εμπόριο	968	1049	1151	1178
Ξενοδοχεία και Εστιατόρια	151	143	137	154
Μεταφορές, Αποθήκες, Τηλ/νίες	450	492	489	508
Ακίνητα και συναφείς υπηρεσίες	232	281	282	298
Εκπαίδευση	413	410	400	397
Υγεία και Κοιν. Υπηρεσίες	353	349	375	396

Πηγή: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ρουμανίας.

Η κατανομή του απασχολούμενου πληθυσμού στους τομείς της εθνικής οικονομίας δείχνει ότι τα τελευταία χρόνια, ο κλάδος των υπηρεσιών σημείωσε μια ανοδική τάση, αφού το ποσοστό των εργαζομένων αυξήθηκε από 37,5% το 2005, σε 39,8% το 2008. Αντίθετα, ο τομέας της γεωργίας σημείωσε μείωση, με ποσοστό των απασχολούμενων ατόμων από 32,2% το 2005 σε 28,8% το 2008. Στους μη αγροτικούς τομείς, το 2008, το ποσοστό των εργαζομένων ήταν 28,9% στην βιομηχανία, 17,7% στο εμπόριο, 11,2% στις κατασκευές και 7,6% στις μεταφορές, τις αποθήκες και τις τηλ/νίες. Θετικές οικονομικές τάσεις εκφράζονται από την σταθερή αύξηση του ποσοστού απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα, από 76,6% το 2005, σε 79,3% το 2007 (Πίνακας 3).

1.2.4. Αμοιβές εργαζομένων

Ο μέσος μηνιαίος καθαρός μισθός σε Lei (εθνικό νόμισμα) εμφανίζει μέσα στα τελευταία χρόνια συνεχή αύξηση (Πίνακας 4).

Πίνακας 4. Οι μηνιαίες αποδοχές σε Lei κατά κλάδους οικονομικής δραστηριότητας

	2005	2006	2007	2008
Σύνολο	**746**	**866**	**1042**	**1282**
Γεωργία	531	622	748	927
Αλιεία	404	505	586	699
Βιομηχανία (και ο τομέας ενέργειας)	735	825	975	1153
Κατασκευές	628	710	881	1064
Εμπόριο	575	651	823	1038
Ξενοδοχεία και Εστιατόρια	455	534	651	733
Μεταφορές, Αποθήκες, Τηλ/νίες	957	1063	1244	1535
Χρηματοπιστωτικός τομέας	2065	2260	2617	2991
Ακίνητα και συναφείς υπηρεσίες	720	831	1106	1372
Δημόσια Διοίκηση-Άμυνα	1163	1575	1997	2147
Εκπαίδευση	829	1067	1175	1470
Υγεία και Κοινωνικές Υπηρεσίες	676	823	948	1267
Άλλοι τομείς της εθνικής οικονομίας	667	743	883	1046

Πηγή: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ρουμανίας.

Πίνακας 5. Βασικά Δημοσιονομικά Μεγέθη της Ρουμανίας (% του ΑΕΠ, 2007-2010)

	2007	2008	2009*	2010*
Σύνολο εσόδων	34	33,1	33,4	**33,3**
Φόροι στην παραγωγή και τις εισαγωγές	12,7	12,3	11,7	**11,5**
Φόροι εισοδημάτων, περιουσίας κ.λ.π.	6,8	6,9	6,5	**6,5**
Εισφορές κοινωνικής ασφάλισης	10,6	10,3	10,9	**10,7**
Σύνολο δαπανών	36,6	38,5	38,5	**38,9**
Αμοιβές υπαλλήλων	9,4	10,2	9,3	**9,3**
Ενδιάμεση κατανάλωση	6,2	6,5	5,1	**5,1**
Κοινωνικές πληρωμές	9,3	10,6	11,8	**11,7**
Ακαθάριστες επενδύσεις πάγιου κεφαλαίου	5,7	5,4	6,3	**6,7**
Πληρωμές τόκων	0,8	0,8	1,5	**1,6**
Έλλειμμα γενικής κυβέρνησης	-2,5	-5,4	-5,1	**-5,6**

* *Προβλέψεις*

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2007.

1.2.5. Ξένες επενδύσεις

Η αξία των συνολικών ξένων επενδύσεων αυξήθηκε κατά 18,9% το 2006 σε σχέση με το 2005, ανερχόμενη σε 15,3 δις. ευρώ, σύμφωνα με τα στοιχεία της Υπηρεσίας Εμπορικού Μητρώου. Σύμφωνα με την ίδια πηγή, από το 1991 μέχρι το τέλος του 2005 οι συνολικές άμεσες επενδύσεις στη χώρα πλησίασαν τα 13 δις. ευρώ. Η Ρουμανία και η Βουλγαρία κατατάχθηκαν στην πρώτη δεκάδα των χωρών αναφορικά με τα ταξινομημένα προγράμματα επένδυσης στο «παγκόσμιο χάρτη» των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων, ενώ σημαντικό είναι και το γεγονός ότι το 2006 συστάθηκαν 12.823 νέες εταιρείες ξένων συμφερόντων. Με βάση τα διαθέσιμα αναθεωρημένα στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας της Ρουμανίας για το 2006, οι σωρευτικές άμεσες ξένες επενδύσεις στη Ρουμανία έφθασαν στο τέλος του 2006 τα 30,89 δις. ευρώ, έναντι 21,88 δις. ευρώ το 2005 και 15,04 δις. ευρώ το 2004(αύξηση κατά 9 δις. ευρώ το 2006 ή 41,1%).

Στο επτάμηνο του 2007 ο όγκος των εμπορικών συναλλαγών διαμορφώθηκε στα 716 εκατ. ευρώ. Το 2008 η εισροή Άμεσων Ξένων Επενδύσεων (ΑΞΕ) στη ρουμανική οικονομία είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία 11.403 νέων θέσεων εργασίας, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας που πραγματοποίησε η εταιρία επιχειρηματικών συμβούλων Ernst&Young (E&Y). Το 2008, υλοποιήθηκαν στη Ρουμανία 148 συνεργασίες, με τον ουσιαστικό ρόλο του ξένου επενδυτικού κεφαλαίου, αφού επενδύθηκαν κεφάλαια από τη Μεγάλη Βρετανία, τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ισπανία και την Πολωνία. Ωστόσο, η κατάσταση στην εισροή ξένων επενδύσεων επιδεινώθηκε από τα τέλη του 2008 και για όλο το 2009, με δεδομένες τις συνέπειες έλλειψης διεθνούς οικονομικής ρευστότητας από την παγκόσμια οικονομική κρίση. Το ύψος των ΑΞΕ στους 7 πρώτους μήνες του 2009 ανήλθε σε 3,09 δις. ευρώ, καταγράφοντας μείωση της τάξης του 47,9% σε ετήσια βάση.

Σύμφωνα με οικονομικές αναλύσεις της τράπεζας BCR (Ρουμανική Κεντρική Τράπεζα) το μεγαλύτερο τμήμα των επενδύσεων αυτών κατευθύνθηκε προς την πραγματική οικονομία, ενώ στον τραπεζικό τομέα κατέληξε το 10% περίπου του συνόλου. Από το σύνολο των ΑΞΕ το 41,2% ήταν ενδοεταιρικές πιστώσεις (από αλλοδαπές μητρικές εταιρείες προς τις ρουμανικές θυγατρικές τους) και το 48,6% κέρδη που επανεπενδύθηκαν. Η υποχώρηση των ΑΞΕ στους 7 πρώτους μήνες του 2009 φαίνεται να συμφωνεί με τις σχετικές προβλέψεις των εγχώριων οικονομικών αναλυτών, οι οποίες έκαναν λόγο για μείωση των ΑΞΕ κατά 50% το 2009 σε σχέση με το 2008. Για το 2010 εκτιμάται από το Συμβούλιο Ξένων Επενδυτών (FIC) της χώρας ότι η αξία των άμεσων ξένων επενδύσεων στη Ρουμανία θα κυμανθεί στα επίπεδα των 4 μέχρι 5 δισ. ευρώ, τονίζοντας ότι η εξέλιξη αυτή δεν δημιουργεί κλίμα ανησυχίας στο επενδυτικό κοινό, επειδή οι επιχειρηματίες παρέμειναν προσεκτικοί στις τοποθετήσεις τους, κυρίως λόγω της αναταραχής που προκλήθηκε στην αγορά ύστερα από την εκδήλωση της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης.

1.3. Αντιμετώπιση χρηματοπιστωτικής κρίσης - Οικονομική πολιτική

Οι επιπτώσεις της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης στην πραγματική οικονομία της Ρουμανίας έγιναν αισθητές ιδιαίτερα στους τομείς της αυτοκινητοβιομηχανίας, καθώς επίσης σε ορισμένους τομείς της βαριάς βιομηχανίας και της αγοράς ακινήτων. Η αυτοκινητοβιομηχανία "Dacia" αποφάσισε το 2008 διακοπή της παραγωγής της (αρχικά για 4 ημέρες και κατόπιν ανέστειλε για δεύτερη φορά τις δραστηριότητες της) εξαιτίας της ανάγκης προσαρμογής της παραγωγής της στην πτωτική πορεία που παρουσίαζε η ζήτηση στην αγορά αυτοκινήτων, τόσο διεθνώς όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Αντίστοιχα, οι βιομηχανίες του τομέα εξαρτημάτων αυτοκινήτων προχώρησαν και αυτές σε μείωση της παραγωγής τους.

Οι επιπτώσεις της κρίσης έγιναν επίσης αισθητές στη βιομηχανία χάλυβα και σιδήρου, ενώ αρνητικές επιπτώσεις διαφάνηκαν στις βιομηχανίες επεξεργασίας ξύλου, κεραμικών, χημικών και φαρμάκων και κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων.

Αντίθετα, θετικά παρέμειναν τα μεγέθη για τις βιομηχανίες του τομέα των τροφίμων, ιδιαίτερα εκείνων που διατίθενται για άμεση κατανάλωση (όπως οι γαλακτοβιομηχανίες και οι βιομηχανίες αλεύρων και άρτου), αλλά και των αλυσίδων τροφίμων. Οι βιομηχανίες του τομέα αυτού παρουσίασαν μάλιστα αυξήσεις των κερδών τους[5].

Ισχυρή διόγκωση όμως εξαιτίας της κρίσης σημείωσε και το φαινόμενο της ανεργίας. Σύμφωνα με την έρευνα του IRSOP (εταιρία δημοσκοπήσεων) ο αριθμός των ανέργων στη χώρα εκτιμάται ότι ξεπέρασε τα δύο εκατομμύρια άτομα. Από την έρευνα προκύπτει, ότι η οικονομική κρίση επηρέασε περισσότερο τα μεσαία εισοδηματικά στρώματα (περίπου το 50% του συνολικού πληθυσμού του Βουκουρεστίου που έχει δάνεια και επενδυτικές υποχρεώσεις). Αξιοσημείωτη όμως είναι και η πρόσφατη καταγραφή της αύξησης του ποσοστού ανεργίας τον Σεπτέμβριο του 2009 κατά 0,3%, φθάνοντας στο 6,9% έναντι 6,6% τον Αύγουστο, σύμφωνα με τα στοιχεία της Εθνικής Υπηρεσίας Απασχόλησης.

Στο πλαίσιο αυτών των σοβαρών ανισορροπιών που αντιμετωπίζει μέχρι και σήμερα η Ρουμανία, καθώς και των αρνητικών συνεπειών που δεχόταν συνεχώς από την παγκόσμια οικονομική κρίση, οι αρχές της χώρας ζήτησαν τον Μάρτιο του 2009 την παροχή οικονομικής βοήθειας από το εξωτερικό. Τον Μαϊο του 2009 το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο ενέκρινε την παροχή δανείου, ύψους 11,4 δις. ειδικών Τραβηχτικών Δικαιωμάτων (12,9 δις. ευρώ ή 17,1 δις. δολ. περίπου) στη Ρουμανία στο πλαίσιο συμφωνίας τύπου stand-by, προκειμένου να υποστηρίξει την εφαρμογή του οικονομικού προγράμματος της ρουμανικής κυβέρνησης. Η συμφωνία συνδυάστηκε με άλλη οικονομική υποστήριξη της Ρουμανίας, προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες χρηματοδότησης της οικονομίας της κατά τη διάρκεια της διετίας 2009-2010. Συγκεκριμένα,

5. ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ- Βουκουρέστι (Γραφείο Οικονομικών Εμπορικών Υποθέσεων), 2009.

η συνολική οικονομική υποστήριξη διεθνούς χαρακτήρα που διέθετε στη χώρα έφτανε τα 19,9 δις. ευρώ (26,4 δις. δολ.) με την Ευρωπαϊκή Ένωση να διαθέτει 5 δις. ευρώ, την Παγκόσμια Τράπεζα 1 δις. ευρώ και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και την International Finance Corporation, 1 δις. ευρώ[6].

Στο πλαίσιο της συμφωνίας με το ΔΝΤ η ρουμανική κυβέρνηση φιλοδοξούσε να εντείνει τις προσπάθειες της για την επιτυχία της δημοσιονομικής προσαρμογής και την επίτευξη ελλείμματος ύψους 5,1% του ΑΕΠ στον κρατικό προϋπολογισμό του 2009, παρά τις αντίξοες συνθήκες που είχαν διαμορφωθεί σε μακροοικονομικό επίπεδο. Ο κρατικός προϋπολογισμός του 2009 (ο οποίος εγκρίθηκε το Φεβρουάριο) προέβλεπε σειρά μέτρων για τη συγκράτηση του ελλείμματος, όπως το "πάγωμα" των μισθών και η περικοπή των πρόσθετων αμοιβών στο δημόσιο τομέα, η μείωση των δαπανών για την προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών, ο περιορισμός της αύξησης των συντάξεων στο επίπεδο του πληθωρισμού κ.ά.

Η κυβέρνηση της Ρουμανίας, η οποία δεν είχε λάβει έκτακτα δημοσιονομικά μέτρα για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης, προχώρησε σε κάποιες μεταβολές της δημοσιονομικής της πολιτικής κατά τη διάρκεια του 2009 που εντοπίζονται στα εξής:

- στο τομέα των εσόδων: αύξηση των συντελεστών στις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης (0,8% του ΑΕΠ), πρόωρη εφαρμογή του χρονοδιαγράμματος περί αύξησης των συντελεστών των ειδικών φόρων κατανάλωσης (0,1 του ΑΕΠ), επικαιροποίηση της φορολογικής βάσης (προσαρμογή στις τιμές της αγοράς) για την επιβολή των τοπικών φόρων επί της ακίνητης περιουσίας (0,1 του ΑΕΠ)
- στο τομέα των δαπανών: αύξηση των δημοσίων επενδύσεων (1% του ΑΕΠ), θεσμοθέτηση της "ελάχιστης" κοινωνικής σύνταξης (0,1 του ΑΕΠ), περικοπή των δαπανών για την προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών (-1,3% του ΑΕΠ), περικοπές του μισθολογικού κόστους στο δημόσιο τομέα (-0,9% του ΑΕΠ)[7].

Η οικονομία της Ρουμανίας είναι ίσως η πιο ευάλωτη στους κραδασμούς που προκάλεσε η παγκόσμια κρίση στην περιοχή των Βαλκανίων. Η ανάπτυξη της χώρας θα κυμανθεί στο 1,8% το 2009, έναντι 7,5% το 2008. Οι διεθνείς οίκοι αξιολόγησης προχώρησαν στην υποβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας, γεγονός που κατατάσσει το δημόσιο χρέος της στην διαβάθμιση χαμηλής φερεγγυότητας, ενώ φέρνει την χώρα στο χαμηλότερο επίπεδο αξιολόγησης ανάμεσα στα άλλα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το διογκωμένο έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών και το δημοσιονομικό έλλειμμα

6. Εφημερίδα, Η ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ (Ημερομηνία δημοσίευσης 13 Ιουλίου 2009).
7. Εφημερίδα, Η ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ (Ημερομηνία δημοσίευσης 13 Ιουλίου 2009).

παραμένουν οι πληγές της ρουμανικής οικονομίας ενώ και το τοπικό νόμισμα, Lei, θα συνεχίσει να δέχεται πιέσεις, σύμφωνα με εκτιμήσεις Ρουμάνων οικονομολόγων, εξαιτίας της αυξημένης αποστροφής κινδύνου των επενδυτών για τις αναδυόμενες αγορές[8].

Ωστόσο παρά τις δυσκολίες που δέχεται, η αγορά της Ρουμανίας θα συνεχίσει να παρουσιάζει σημαντικό ενδιαφέρον, κυρίως για τις κατασκευαστικές εταιρείες, καθώς μέχρι το 2013 αναμένεται να κατασκευαστούν εκατοντάδες χιλιόμετρα οδικών αξόνων. Ο προϋπολογισμός των έργων αυτών θα ξεπεράσει τα 13 δις. ευρώ. Όταν περάσει η κρίση, οι παράγοντες που έκαναν τη χώρα ελκυστική για τις ξένες επενδύσεις θα εξακολουθήσουν να ισχύουν. Με πληθυσμό 22 εκατ. κατοίκους, η Ρουμανία διαθέτει κατά κεφαλήν εισόδημα ύψους 15% του μέσου όρου στην Ε.Ε., σε σύγκριση με άλλες χώρες ενώ τα εγχώρια επίπεδα των πιστώσεων είναι, επίσης, χαμηλά και ανέρχονται στο 42% του ΑΕΠ. Η Ρουμανία είναι η δεύτερη μεγαλύτερη από τις νέες χώρες - μέλη της Ε.Ε. και είναι προφανές ότι είναι μια υποανάπτυξη αγορά[9].

2. Οικονομικές και εμπορικές σχέσεις Ελλάδας-Ρουμανίας

2.1. Διμερές εμπόριο Ελλάδας-Ρουμανίας

Η διαχρονική εξέλιξη του διμερούς ελληνο-ρουμανικού εξωτερικού εμπορίου κατά τη πενταετία 2002-2006 ήταν συνολικά θετική, τόσο με βάση τα στοιχεία της ΕΣΥΕ, όσο και με βάση τα στοιχεία του Εθνικού Ινστιτούτου Στατιστικής (Institutul National de Statistica-INS) της Ρουμανίας, αν και τα στοιχεία των δύο πηγών διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους[10].

Σύμφωνα, λοιπόν, με τα στοιχεία της Ε.Σ.Υ.Ε. μέσα στο 2006 οι ελληνικές εξαγωγές ανήλθαν στα 595,82 εκατ. ευρώ έναντι 408,86 εκατ. ευρώ το 2005, παρουσιάζοντας έτσι μια μεγάλη αύξηση κατά 45,7%. Οι ρουμανικές εξαγωγές προς την Ελλάδα από 434,27 εκατ. ευρώ το 2005, ανήλθαν μέσα στο 2006 στα 505,26 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας επίσης σημαντική αύξηση κατά 16,3%. Ο όγκος εμπορίου το ίδιο διάστημα σημείωσε, με βάση τα στοιχεία της ίδιας ελληνικής πηγής, σημαντικότατη αύξηση κατά 30,6%. Συγκεκριμένα, αυξήθηκε από 843,13 εκατ. ευρώ

8. www.foreign press-gr.com.
9. www.HMERISIA.gr.
10. Ετήσια Έκθεση, *Η πορεία της οικονομίας της Ρουμανίας και οι ελληνο-ρουμανικές οικονομικές σχέσεις 2006-2007*, Βουκουρέστι, 2007.

το 2005 σε 1,10 δις. ευρώ το 2006. Το εμφανιζόμενο κατά τα τελευταία χρόνια εμπορικό έλλειμμα εις βάρος της Ελλάδας μετατράπηκε σε πλεόνασμα το 2006. Με βάση τα στοιχεία της Ε.Σ.Υ.Ε., κατά το 2006 η Ρουμανία απορρόφησε το 3,6% του συνόλου των ελληνικών εξαγωγών καταλαμβάνοντας την 10η θέση μεταξύ των σημαντικότερων πελατών των ελληνικών προϊόντων, όπως και κατά το 2005, όπου είχε απορροφήσει το 2,9%.

Με βάση τα στοιχεία του Εθνικού Ινστιτούτου Στατιστικής της Ρουμανίας (INS) κατά το 2006 η Ελλάδα απορρόφησε το 1,96% των ρουμανικών εξαγωγών και βρέθηκε στη 12η θέση μεταξύ των πελατών των ρουμανικών προϊόντων. Το 2005 η Ελλάδα βρισκόταν επίσης στη 12η θέση με μερίδιο 2,13%. Ως προς τις ελληνικές εξαγωγές, το μερίδιο επί των συνολικών ρουμανικών εισαγωγών διαμορφώθηκε σε 1,18% έναντι 1,15% το 2005. Η Ελλάδα κατέλαβε την 20η θέση μεταξύ των προμηθευτών της ρουμανικής αγοράς το 2006, έναντι της 21ης που κατείχε το 2005.

Οι κυριότερες κατηγορίες ελληνικών προϊόντων που εξήχθησαν στη Ρουμανία το 2006 και οι οποίες κάλυπταν το 92,6% του συνόλου των ελληνικών εξαγωγών προς Ρουμανία ήταν σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της Ε.Σ.Υ.Ε. οι ακόλουθες:

- Βασικά μέταλλα και προϊόντα μετάλλων
- Μηχανήματα / συσκευές
- Υλικό μεταφορών και οχήματα
- Πλαστικά
- Χημικά
- Κλωστοϋφαντουργικά και ενδύματα
- Ορυκτά και μεταλλεύματα
- Φρούτα και λαχανικά
- Επεξεργασμένα τρόφιμα, ποτά και καπνός.

Οι κυριότερες κατηγορίες ρουμανικών προϊόντων που εξήχθησαν στην Ελλάδα το 2006 και οι οποίες κάλυπταν το 94,5% του συνόλου των ρουμανικών εξαγωγών προς Ελλάδα ήταν (σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της Ε.Σ.Υ.Ε.) οι παρακάτω:

- Βασικά μέταλλα και προϊόντα μετάλλων
- Ορυκτά και μεταλλεύματα
- Μηχανήματα / συσκευές
- Ξυλεία
- Ζωντανά ζώα και προϊόντα του ζωικού βασιλείου
- Χημικά
- Φυτικά προϊόντα
- Πλαστικά
- Πολτοί από ξύλο και άλλες ύλες.

Με βάση τα συγκεντρωτικά στοιχεία που ανακοίνωσαν η ελληνική Ε.Σ.Υ.Ε. και η Ρουμανική Στατιστική Υπηρεσία για το εξάμηνο Ιανουαρίου-Ιουνίου 2007, συνεχίστηκε η αυξητική πορεία των ελληνικών εξαγωγών προς τη Ρουμανία. Σύμφωνα τόσο με τα ελληνικά, όσο και με τα ρουμανικά στοιχεία, συνεχίστηκε η διεύρυνση του εμπορικού πλεονάσματος υπέρ της Ελλάδος. Ο όγκος των διμερών εμπορικών συναλλαγών, με βάση τα ελληνικά στοιχεία, υπερέβη τα 600 εκατ. ευρώ το α' εξάμηνο του 2007 (Πίνακας 6).

Πίνακας 6. ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ (Α'ΕΞΑΜΗΝΟ 2007)

Ποσά σε εκατομμύρια ευρώ

	Α' εξάμηνο 2006		Α' εξάμηνο 2007		Μεταβολή 06-07 (%)	
	ΡΣΥ	**ΕΣΥΕ**	**ΡΣΥ**	**ΕΣΥΕ**	**ΡΣΥ**	**ΕΣΥΕ**
Εξαγωγές	250,76	251,38	348,85	330,32	39,1	19,3
Εισαγωγές	253,52	244,72	239,70	276,92	-5,4	13,2
Όγκος	504,28	496,10	588,55	607,24	16,7	22,4
Ισοζύγιο	-2,76	6,66	109,15	53,40	[-405,5]	701,8

Σημ.: Τα μεγέθη εξαγωγών & εισαγωγών αναφέρονται στην Ελλάδα, δηλ. αποτελούν ελληνικές εξαγωγές προς τη Ρουμανία και ελληνικές εισαγωγές από τη Ρουμανία.

Πηγές: INS:Ρουμανική Στατιστική Υπηρεσία, Ε.Σ.Υ.Ε.: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδας.

Για το 2008, και συγκεκριμένα το α' τρίμηνο του 2008, με βάση τα συγκεντρωτικά στοιχεία, σημειώθηκε στασιμότητα ή και μικρή πτώση των ελληνικών εξαγωγών προς τη Ρουμανία, και μικρή πτώση (σύμφωνα με τα στοιχεία Ε.Σ.Υ.Ε.) των ρουμανικών εξαγωγών προς την Ελλάδα. Αντίθετα με βάση τα ρουμανικά στοιχεία, σημειώθηκε σημαντική αύξηση των ρουμανικών εξαγωγών προς τη χώρα μας. Με βάση τα ελληνικά στοιχεία, υπήρξε μικρή συρρίκνωση του όγκου του διμερούς εμπορίου. Αντίθετα, με τα ρουμανικά στοιχεία, σημειώθηκε μικρή μεγέθυνση, ενώ με βάση και τις δύο πηγές συρρικνώθηκε σημαντικά το εμπορικό πλεόνασμα υπέρ της χώρας μας που είχε καταγραφεί το α' τρίμηνο του 2007[11] (Πίνακας 7).

Πίνακας 7. ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ-ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ (Α' ΤΡΙΜΗΝΟ 2008)

Ποσά σε εκατομμύρια ευρώ

	Α' τρίμηνο 2007		Α' τρίμηνο 2008		Μεταβολή 07-08 (%)	
	ΡΣΥ	**ΕΣΥΕ**	**ΡΣΥ**	**ΕΣΥΕ**	**ΡΣΥ**	**ΕΣΥΕ**
Εξαγωγές	170,76	165,70	175,15	156,01	2,6	-5,8
Εισαγωγές	125,71	126,73	140,19	123,97	11,5	-2,2
Όγκος	296,47	292,43	315,34	279,98	6,4	-4,3
Ισοζύγιο	45,05	38,97	34,96	32,04	-22,4	-17,8

Σημ.: Τα μεγέθη εξαγωγών & εισαγωγών αναφέρονται στην Ελλάδα.
Πηγές: INS:Ρουμανική Στατιστική Υπηρεσία, Ε.Σ.Υ.Ε.: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδας.

11. Ετήσια Έκθεση, *Η πορεία της οικονομίας της Ρουμανίας και οι ελληνο-ρουμανικές οικονομικές σχέσεις 2006-2007*, Βουκουρέστι, 2007.

2.2. Επενδύσεις

Με επενδύσεις 16 δισ. ευρώ περίπου η Ελλάδα κατατάσσεται στην τρίτη θέση των ξένων επενδυτών στη Ρουμανία και στοχεύει σε υψηλότερη θέση, καθώς όλο και περισσότερες εταιρείες δείχνουν ενδιαφέρον για να έχουν παρουσία στη ρουμανική αγορά. Οι διμερείς οικονομικές-εμπορικές σχέσεις Ελλάδας-Ρουμανίας διανύουν πολύ θετική πορεία, με πολλά περιθώρια περαιτέρω βελτίωσης. Συνολικά, δραστηριοποιούνται πάνω από 4.000 επιχειρήσεις ελληνικών συμφερόντων, οι οποίες απασχολούν περίπου 6.000 διευθυντικά στελέχη από την Ελλάδα. Σημαντική όμως είναι και η αναφορά σχετικά με τις θέσεις εργασίας που έχουν δημιουργηθεί, οι οποίες υπολογίζονται πάνω από 200.000, ενώ λειτουργούν περίπου 3.200 καταστήματα ελληνικών τραπεζών που ελέγχουν το 20% της τοπικής αγοράς.

Οι πιο σημαντικές οικονομικές επιδόσεις της Ελλάδας στην Ρουμανία είναι: α) ο ΟΤΕ που κατέχει το 54% της ROMTELEKOM S.A., β) η Εθνική Τράπεζα που εξαγόρασε το 81,6% του πακέτου μετοχών της BANCA ROMANEASCA (2003), ανεβάζοντας έτσι τις ελληνικές τράπεζες στην 2η θέση μεταξύ των ξένων επενδυτών στον τραπεζικό τομέα. Αξιοσημείωτο είναι και το γεγονός ότι οι μεγαλύτερες ελληνικές τράπεζες, εκτός από την Εθνική Τράπεζα, δραστηριοποιούνται αυτή τη στιγμή στη Ρουμανία (ALPHA BANK, EFG Eurobank, ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ, ATEBank, ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ, MARFIN - πρώην ΕΓΝΑΤΙΑ). Η Ελλάδα κατατάσσεται στην 1η θέση, σε όρους επενδεδυμένου κεφαλαίου στον ρουμανικό τραπεζικό τομέα, σύμφωνα με στοιχεία που περιλαμβάνονται στην έκθεση της Εθνικής Τράπεζας της Ρουμανίας (BNR) για τη μακροοικονομική σταθερότητα. Τη δεύτερη θέση καταλαμβάνει η Αυστρία, ενώ στη τρίτη θέση κατατάσσεται η Ολλανδία με ποσοστό 11,9%. Σύμφωνα με την έκθεση, η Ελλάδα κατείχε στα τέλη Μαρτίου 2009 το 30,7% του συνολικού επενδεδυμένου, ξένου κεφαλαίου στο ρουμανικό τραπεζικό τομέα, ενώ η Αυστρία το 23,5%.

Ισχυρή όμως είναι και η παρουσία των ελληνικών επιχειρήσεων στον κλάδο real estate, όπου δραστηριοποιούνται περίπου 50 εταιρίες ελληνικών συμφερόντων στον τομέα των κατασκευών και των μελετών και άλλες 18 στις αγοραπωλησίες ακινήτων, ενώ 7 ελληνικές τράπεζες χρηματοδοτούν επενδύσεις real estate και χορηγούν στεγαστικά δάνεια σε ιδιώτες στη χώρα.

3. Εκτιμήσεις των προοπτικών των οικονομικών και εμπορικών σχέσεων Ελλάδας- Ρουμανίας

Είναι γεγονός ότι τα περιθώρια και οι δυνατότητες για μεγαλύτερη εμβάθυνση και αναβάθμιση των διμερών ελληνο-ρουμανικών οικονομικών και εμπορικών σχέσεων μετά την πλήρη ένταξη της Ρουμανίας έχουν αυξηθεί σημαντικά όχι μόνο στον τομέα των επενδύσεων αλλά και στον τομέα των "κλασικών" εμπορικών ανταλλαγών, καθώς και των ανταλλαγών υπηρεσιών. Δεδομένου ότι και οι δύο χώρες ανήκουν

στην Ε.Ε. η εκμετάλλευση των ευκαιριών είναι στις περισσότερες περιπτώσεις πιο εύκολη[12].

Ανάμεσα στα άλλα, τα παρακάτω ελληνικά προϊόντα και υπηρεσίες διαθέτουν σημαντικά περιθώρια διείσδυσης στη ρουμανική αγορά: τα δομικά υλικά, τα νωπά φρούτα και λαχανικά, τα κατεργασμένα τρόφιμα και ποτά (όπως οι ελιές, το παρθένο ελαιόλαδο, τα κονσερβοποιημένα φρούτα και λαχανικά και άλλα), το ρύζι, τα ψάρια ιχθυοκαλλιέργειας, τα μπαχαρικά, τα είδη κουζίνας, τα προϊόντα πληροφορικής, τα προϊόντα καπνού, κλπ. Οι ελληνικές επιχειρήσεις έχουν βέβαια το πλεονέκτημα της γεωγραφικής γειτνίασης, το οποίο θα ενισχυθεί όταν βελτιωθεί η οδική αρτηρία (περίπου στα 600 χλμ.) που συνδέει την Ελλάδα και την Ρουμανία και η οποία διέρχεται μέσω Βουλγαρίας. Το πλεονέκτημα της γεωγραφικής γειτνίασης λειτούργησε ήδη θετικά και στην περίπτωση του τουρισμού. Μέσα στο 2007, μετά την κατάργηση της θεώρησης διαβατηρίων, ο αριθμός των Ρουμάνων πολιτών που προτίμησε την Ελλάδα ως προορισμό διακοπών περίπου διπλασιάσθηκε σε σχέση με το 2006, ξεπερνώντας τις 200.000. Η αυξημένη έλευση τουριστών από την Ρουμανία στην Ελλάδα αναμένεται ότι μεσοπρόθεσμα θα συμβάλλει στην αύξηση της ζήτησης ορισμένων ελληνικών προϊόντων (κυρίως καταναλωτικών και ειδικότερα τροφίμων, π.χ. ελαιόλαδου, ελιών κ.α.).

Οι ευκαιρίες για κερδοφόρες επενδύσεις που υφίστανται στη Ρουμανία για τους Έλληνες επιχειρηματίες καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων και κλάδων, ανάμεσα στους οποίους είναι: 1) ο τομέας των τηλεπικοινωνιών, 2) ο τομέας των μεταφορών, 3) ο τραπεζικός τομέας και οι υπηρεσίες Leasing, 4) οι ασφαλιστικές υπηρεσίες, 5) ο τομέας των κλωστοϋφαντουργικών, του έτοιμου ενδύματος και των υποδημάτων με βάση το ελληνικό design, 6) ο τουρισμός, 7) ο τομέας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και της κτηνοτροφίας και άλλοι πολλοί τομείς.

Μεγάλα οφέλη και για τις δύο χώρες θα μπορούσαν να προκύψουν από την εντατικοποίηση της συστηματικής συνεργασίας για την κοινή εκμετάλλευση κοινοτικών προγραμμάτων. Επισημαίνεται ότι στη Ρουμανία υλοποιούνται, ακόμη και μετά την πλήρη ένταξη, ορισμένα προενταξιακά προγράμματα με χρηματοδότηση από κονδύλια της Ε.Ε. (PHARE και ISPA) και οι ενδιαφερόμενες εταιρείες παρακολουθούν τους σχετικούς διαγωνισμούς που προκηρύσσονται κατά διαστήματα προκειμένου να εκμεταλλευθούν τυχόν ευκαιρίες.

Η Ρουμανία, μετά την 01.01.2007 πλήρη ένταξη της στην Ε.Ε., άρχισε έστω και με αργούς ρυθμούς να εισπράττει τα πρώτα κονδύλια τόσο από τα διαρθρωτικά όσο και από γεωργικά ταμεία. Το σύνολο των κοινοτικών κονδυλίων που θα εισρεύσουν στη Ρουμανία μέχρι το 2013 υπολογίζεται ότι θα ανέλθει σε 27,5 δισ. ευρώ.

---

12. Ετήσια Έκθεση, *Η πορεία της οικονομίας της Ρουμανίας και οι ελληνο-ρουμανικές οικονομικές σχέσεις 2006-2007*, Βουκουρέστι, 2007.

4. Συμπεράσματα

΄Υστερα από την εκτενή ανάλυση που έγινε σχετικά με τις εξελίξεις της ρουμανικής οικονομίας διαφαίνεται ότι σε γενικές γραμμές οι προοπτικές για την ανάπτυξη της Ρουμανίας, ως νέο μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παραμένουν θετικές. Οι προοπτικές αυτές έχουν άμεση σχέση με την αυξημένη ζήτηση για χρηματοοικονομικά προϊόντα και υπηρεσίες, αλλά και με την έντονη επέκταση των εμπορικών και επενδυτικών δραστηριοτήτων των ξένων επιχειρήσεων στην περιοχή.

Ωστόσο, η Ρουμανία δεν έμεινε ανεπηρέαστη από την τρέχουσα οικονομική κρίση αφού οι συνέπειές της έκαναν ιδιαιτέρως αισθητή τη παρουσία τους και συνεχίζουν να διαφαίνονται σε πολλούς τομείς της οικονομίας της. Σύμφωνα με την εκτίμηση οικονομικών κύκλων της χώρας το ρουμανικό οικονομικό σύστημα έχει αρχίσει να σταθεροποιείται, αλλά η κατάσταση στο τραπεζικό σύστημα της χώρας παραμένει εύθραυστη. Ωστόσο, η ρουμανική οικονομία είναι ‘’αδύναμη’’ προς την κατεύθυνση στήριξης της ισοτιμίας του εθνικού νομίσματος, ενώ σημαντικά προβλήματα διαπιστώνονται στη δυνατότητα του τραπεζικού συστήματος να παρέχει δάνεια, τα οποία θα μπορούσαν να στηρίξουν ουσιαστικά, την ανάπτυξη της πραγματικής οικονομίας. Προς αυτό το σκοπό κινείται η αποδοχή χορήγησης της δεύτερης δανειοδοτικής δόσης από το ΔΝΤ, οικονομικού ύψους 1,85 δισ. ευρώ που θα ενισχύσει την ρουμανική οικονομία.

Σχετικά με την εκτίμηση και την εξέλιξη των ελληνορουμανικών εμπορικών και οικονομικών σχέσεων πρέπει να σημειωθεί ότι βρίσκονται σε ιδιαίτερα καλό επίπεδο με προοπτικές για περαιτέρω βελτίωση που δεν περιορίζεται μόνο στις επενδύσεις και το εμπόριο αλλά στη γενικότερη διεύρυνση των δεσμών των δύο χωρών. Η Ρουμανία είναι μια χώρα με ξεχωριστό μέγεθος και οικονομικό βάθος που προσφέρει πολλές ακόμα ευκαιρίες, ενώ η Ελλάδα, με την πολυετή εμπειρία της σε διάφορα αναπτυξιακά προγράμματα, έχει δεσμευτεί να στηρίξει τη Ρουμανία με την απαραίτητη τεχνογνωσία, εξασφαλίζοντας τη συμμετοχή και του ελληνικού επιχειρηματικού δυναμικού. Οι οικονομικοί δεσμοί πάντα συνέβαλλαν και συμβάλλουν στην σταθερότητα και την ασφάλεια των σχέσεων με γείτονες και εταίρους και στη προκειμένη περίπτωση η εφαρμογή αυτής της φιλοσοφίας προσφέρει διέξοδο στη σημερινή εποχή.

Δραστηριότητες ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ

➜ 8 Δεκεμβρίου 2009.

Το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ συμμετείχε (Αποστόλης Καψάλης) στην Ημερίδα που συνδιοργάνωσε ο Σύλλογος Νοσηλευτών Ψυχιατρικών Νοσοκομείων - ΕΣΥ - ΑΤΤΙΚΗ και το Κέντρο Ημέρας «Βαβέλ» με θέμα: «Μετανάστες και ψυχική υγεία». Θέμα της εισήγησής του ήταν «*Μετανάστευση, Εργασία, Δικαιώματα*».

➜ 10 Δεκεμβρίου 2009.

Το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ συμμετείχε (Αποστόλης Καψάλης) στην Ημερίδα που διοργάνωσε η Πανελλήνια Ομοσπονδία Ενώσεων Συντακτών (ΠΟΕΣΥ) με θέμα: «Δελτία Παροχής Υπηρεσιών: Ελαστικές Εργασιακές Σχέσεις & Διαδικτυακά Μέσα Ενημέρωσης». Θέμα της εισήγησής του ήταν «*Ρύθμιση του καθεστώτος εργασίας των εργαζόμενων με 'μπλοκάκι': ψευδο-αυτοαπασχόληση ή οικονομικά εξαρτημένοι αυτοαπασχολούμενοι;*».

➜ 15-17 Ιανουαρίου 2010.

Συμμετοχή του ΙΝΕ-ΓΣΕΕ (Γ. Κρητικίδη) σε αναπτυξιακό συνέδριο της Νομαρχίας Ξάνθης, με θέμα: «Ν. Ξάνθης: Χάρτης πορείας έως το 2020». Το αντικείμενο εισήγησης του εκπροσώπου του ΙΝΕ ήταν, «*Η απασχόληση και η ανεργία στο Νομό Ξάνθης*».

➜ 11-16 Ιανουαρίου 2010.

Πραγματοποιήθηκε στην Λυόν της Γαλλίας σεμινάριο επίσκεψη 15 συνδικαλιστικών στελεχών της ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ, στο πλαίσιο του Προγράμματος της Συνομοσπονδίας Ευρωπαϊκών Συνδικάτων με τουρκικές συνδικαλιστικές οργανώσεις με γενικό τίτλο : «*Διάλογος στην κοινωνία των πολιτών - Προσέγγιση* εργαζομένων *από την Τουρκία και την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσα από μια κοινή εργασιακή κουλτούρα*». Τον συντονισμό της ελληνικής αποστολής είχε ο επιστημονικός σύμβουλος του ΙΝΕ Χρ. Τριανταφύλλου.

